

dr Andrzej R. Stopczyński

Autoreferat przedstawiający
osiągnięcia naukowo-badawcze, dydaktyczne,
popularyzatorskie i organizacyjne

Spis treści

1. Informacje o kandydacie	3
2. Posiadane dyplomy i stopnie naukowe.....	3
2.1 Stopnie i tytuły naukowe	3
2.2 Certyfikaty zawodowe	3
2.3 Znajomość języków obcych.....	3
2.4 Nagrody i wyróżnienia.....	3
3. Informacje o dotychczasowym zatrudnieniu w jednostkach naukowych.....	4
4. Doświadczenie zawodowe poza jednostkami naukowymi.....	4
4.1 Praca w sektorze bankowym.....	4
4.2 Praca w instytucjach publicznych	4
4.3 Działalność międzynarodowa	5
4.4 Staże zagraniczne.....	5
5. Osiągnięcie naukowe, o którym mowa w art. 219 ust. 1 pkt 2 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 742 ze zm.).....	6
5.1 Tytuł osiągnięcia.....	6
5.2 Informacje wstępne, cel, hipotezy badawcze	6
5.3 Wykorzystane metody badawcze i źródła danych	8
5.4 Luki badawcze i wkład do nauki	9
5.5 Podstawy teoretyczne	10
5.6 Wyniki badań.....	12
5.6.1 Przegląd banków uznanych za podmioty upadające lub zagrożone upadłością w okresie obowiązywania Dyrektywy BRR.....	12
5.6.2 Weryfikacja hipotezy H1: <i>W przypadku małych i średnich banków lokalny charakter banku jest stymulantą pozytywnej oceny interesu publicznego i w konsekwencji podjęcia decyzji o przeprowadzeniu przymusowej restrukturyzacji.</i>	14
5.6.3 Weryfikacja hipotezy H2: <i>Przymusowa restrukturyzacja banku przyczynia się do ochrony jego klientów dzięki zachowaniu aktywów banku w sektorze i wykorzystaniu mechanizmów finansowania ze środków publicznych.</i>	22
5.6.4 Weryfikacja hipotezy H3: <i>Nieprecyzyjne zapisy Dyrektywy BRR dotyczące przesłanek uruchomienia resolution oraz zakresu umarzanych zobowiązań mogą skutkować podważeniem decyzji organu o przymusowej restrukturyzacji.</i>	26
5.7 Wnioski i rekomendacje	27
6. Inne osiągnięcia naukowo-badawcze	28
7. Informacja o wykazywaniu się istotną aktywnością naukową albo artystyczną realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej	35
8. Inne informacje dotyczące działalności naukowej	36
8.1 Rola promotora pomocniczego	36
8.2 Udział w konferencjach naukowych	37
8.3 Recenzowanie publikacji w czasopismach naukowych międzynarodowych i krajowych.....	37
9. Informacja o osiągnięciach dydaktycznych, popularyzujących naukę lub sztukę oraz organizacyjnych.....	37

1. Informacje o kandydacie

Imię i nazwisko: **Andrzej Rościsław Stopczyński**

Miejsce pracy: Katedra Bankowości, Instytut Finansów, Wydział Ekonomiczno-Socjologiczny, Uniwersytet Łódzki, ul. POW 3/5, 90-255 Łódź

E-mail: andrzej.stopczynski@uni.lodz.pl

<https://orcid.org/0000-0002-1082-4340>

Web of Science ResearcherID: AAX-9931-2020

Scopus ID: 55824145100

ResearchGate profile: <https://www.researchgate.net/profile/Andrzej-Stopczynski>

2. Posiadane dyplomy i stopnie naukowe

2.1 Stopnie i tytuły naukowe

2009 r. – tytuł Master of Business Administration uzyskany po ukończeniu dwuletnich studiów organizowanych przez Centre for Management Training (Uniwersytet Warszawski, Bloomsburg University of Pennsylvania, Bergische Universität Wuppertal)

1994 r. – stopień doktora w dziedzinie nauk ścisłych i przyrodniczych, w dyscyplinie nauk fizycznych uzyskany na Wydziale Fizyki Uniwersytetu Warszawskiego na podstawie rozprawy doktorskiej *Liczniki proporcjonalne z mieszaniną $ArCO_2$ w kalorymetrze uzupełniającym detektora ZEUS* (promotor prof. dr hab. Kazimierz Jeleń)

1986 r. – tytuł magistra fizyki z wyróżnieniem (jednolite studia magisterskie) uzyskany na Wydziale Fizyki Uniwersytetu Warszawskiego

2.2 Certyfikaty zawodowe

2007 r. – Financial Risk Manager (FRM) uzyskany na podstawie pozytywnego wyniku egzaminu organizowanego przez Global Association of Risk Professionals (GARP)

2003 r. – Professional Risk Manager (PRM) uzyskany na podstawie pozytywnego wyniku egzaminu organizowanego przez Professional Risk Management International Association (PRMIA)

2.3 Znajomość języków obcych

Język angielski – biegły, Certyfikat LCCI 4th Level (C1)

Język niemiecki – biegły, Goethe-Zertifikat C1

Język rosyjski – biegły

2.4 Nagrody i wyróżnienia

Brązowy Krzyż Zasługi nr 215-2005-45 za zasługi dla rozwoju bankowości

3. Informacje o dotychczasowym zatrudnieniu w jednostkach naukowych

od 2019 r. – adiunkt kierujący Zakładem Rynków Finansowych Bankowości i Ubezpieczeń Instytutu Ekspertyz Ekonomicznych i Finansowych w Łodzi

od 2017 r. – adiunkt w Katedrze Bankowości Uniwersytetu Łódzkiego (Wydział Ekonomiczno-Socjologiczny)

1997–2007 – nieetatowy pracownik (w ramach umowy zlecenia) prowadzący zajęcia dydaktyczne na Wydziale Zarządzania Uniwersytetu Warszawskiego oraz Akademii Leona Koźmińskiego w Warszawie

1986–1994 – asystent w Zakładzie Fizyki Cząstek Elementarnych Instytutu Fizyki Doświadczalnej Wydziału Fizyki Uniwersytetu Warszawskiego

4. Doświadczenie zawodowe poza jednostkami naukowymi

Moje doświadczenie zawodowe obejmuje zarówno wieloletnią pracę w sektorze bankowym, jak i w najważniejszych instytucjach publicznych odpowiedzialnych za nadzór oraz stabilność systemu finansowego.

4.1 Praca w sektorze bankowym

W latach 1994–2007 pracowałem w czołowych polskich instytucjach bankowych, w tym w Banku Pekao SA, Polskim Banku Rozwoju SA, Kredyt Banku SA oraz Banku Ochrony Środowiska SA. Moja praca koncentrowała się na zarządzaniu ryzykiem finansowym, w tym ryzykiem kredytowym, rynkowym i operacyjnym. Wdrażałem w tych instytucjach zaawansowane rozwiązania bazujące na osiągnięciach badaczy w zakresie ilościowych miar ryzyka, takich jak wartość zagrożona (*Value at Risk* – VaR), oraz mechanizmy wiążące poziom ryzyka z wymogami kapitałowymi zgodnie z międzynarodowymi standardami regulacyjnymi (Bazylea II).

4.2 Praca w instytucjach publicznych

Od 2007 r. moje doświadczenie zawodowe było związane z instytucjami sieci bezpieczeństwa finansowego oraz nadzoru:

Urząd Komisji Nadzoru Finansowego (UKNF)

W latach 2008–2011, jako Dyrektor Zarządzający Pionem Nadzoru Bankowego, kierowałem działaniami nadzorczymi w jednym z najbardziej wymagających dla sektora finansowego okresów – podczas światowego kryzysu bankowego. Byłem odpowiedzialny za nadzór nad największymi bankami w Polsce, uczestniczyłem w tworzeniu strategii stabilizacyjnych i współpracowałem z kolegami nadzorczymi europejskich grup bankowych.

Bankowy Fundusz Gwarancyjny (BFG)

W latach 2015–2017, jako Dyrektor Departamentu Planowania Przymusowej Restrukturyzacji, przygotowywałem plany *resolution* dla polskich banków zgodnie z wymogami Dyrektywy BRR. Moja praca obejmowała opracowywanie strategii *resolution* dla systemowo istotnych banków oraz implementację tych strategii w sytuacjach kryzysowych.

Narodowy Bank Polski (NBP)

W latach 2012–2014 pełniłem funkcję doradcy, wspierając działania na rzecz stabilności systemu finansowego i uczestnicząc w opracowywaniu polityki makroostrożnościowej.

Komisja Nadzoru Audytowego (obecnie Polska Agencja Nadzoru Audytowego – PANA)

Jako członek Komisji Nadzoru Audytowego w latach 2009–2012 brałem udział w działaniach zapewniających przejrzystość i jakość audytu w Polsce.

Biuro Rzecznika Finansowego

Jako radca Rzecznika Finansowego (od 2020 r.) jestem autorem lub współautorem raportów i opinii dotyczących rynku usług finansowych.

4.3 Działalność międzynarodowa

W latach 2011–2012 reprezentowałem Polskę w **Radzie Nadzorców Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego (European Bank Authority – Board of Supervisors)**, uczestnicząc w tworzeniu jednolitych standardów nadzorczych oraz regulacji wspierających stabilność finansową w Unii Europejskiej.

W latach 2008 – 2011 byłem także aktywnym uczestnikiem **Grupy Nadzorców z Państw Europy Środkowej i Wschodniej (Group of Banking Supervisors from Central and Eastern Europe – BSCEE)**

W latach 2012–2014 uczestniczyłem w programie **Partnerstwa Wschodniego** – inicjatywie Unii Europejskiej mającej na celu zacieśnienie współpracy politycznej i gospodarczej z sześcioma krajami Europy Wschodniej i Kaukazu Południowego (Armenia, Azerbejdżan, Białoruś, Gruzja, Mołdawia, Ukraina). W ramach tej inicjatywy wspierano reformy instytucjonalne i gospodarcze, a także dostosowanie regulacji do standardów unijnych, w tym w sektorze finansowym. Pracując w Narodowym Banku Polskim, przygotowywałem propozycje regulacji sektora finansowego w Ukrainie oraz prowadziłem wykłady i seminaria w ramach współpracy technicznej. Jestem również współautorem raportu *Credit Guarantee Schemes for SME Lending in Central, Eastern and South-Eastern Europe* opracowanego w ramach Vienna Initiative Working Group on Credit Guarantee Schemes.

W latach 2015–2017 aktywnie uczestniczyłem w pracach kolegiów *resolution* europejskich grup bankowych, zdobywając doświadczenie dotyczące zarządzania kryzysem w sektorze bankowym na poziomie międzynarodowym.

4.4 Staże zagraniczne

1–19 lipca 1996 r. – Wielka Brytania, Londyn, Citibank – *Portfolio and Risk Management* – warsztaty prowadzone przez naukowców z London School of Economics i ekspertów Citibanku dla uczestników z krajów Europy Środkowej i Wschodniej pracujących przy tworzeniu matematycznych modeli zarządzania ryzykiem w instytucjach finansowych

3–11 listopada 2005 r. – Luksemburg, Institut de Formation Bancaire – *Training in Financial Risk Management*

19–30 października 2009 r. – Stany Zjednoczone, Waszyngton, Międzynarodowy Fundusz Walutowy, Bank Światowy, Rezerwa Federalna – *Seminar for Senior Bank Supervisors*

5. Osiągnięcie naukowe, o którym mowa w art. 219 ust. 1 pkt 2 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 742 ze zm.)

5.1 Tytuł osiągnięcia

Osiągnięciami naukowymi, o których mowa w art. 219 ust. 1 pkt 2 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, są:

1. zastosowanie metod statystycznych w analizie procesu decyzyjnego prowadzącego do wyboru sposobu postępowania z bankiem zagrożonym upadłością, umożliwiające uzyskanie wiarygodnych wyników także w przypadku prób o niskiej liczebności;
2. identyfikacja rzeczywistych przesłanek pozytywnej oceny interesu publicznego w przypadku małych i średnich banków w Unii Europejskiej;
3. ocena znaczenia przymusowej restrukturyzacji banku zagrożonego upadłością dla ochrony różnych grup jego klientów oraz wskazanie głównych czynników istotnych z punktu widzenia skuteczności tej ochrony;
4. analiza skutków braku precyzyjnych kryteriów podejmowania decyzji o zastosowaniu przymusowej restrukturyzacji;
5. opracowanie propozycji zmian w obowiązujących regulacjach dotyczących procesu przymusowej restrukturyzacji banków, ukierunkowanych na zwiększenie przejrzystości przesłanek jej wszczęcia, wzmocnienie ochrony interesów klientów oraz lepsze zrównoważenie celów stabilności systemu finansowego z ochroną interesu jednostki.

Osiągnięcia te zostały przedstawione w monografii pt. *Interes publiczny i ochrona klienta w przymusowej restrukturyzacji banku*, wydanej w 2024 r. przez Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, ISBN 978-83-8331-559-1, ISBN (e-book) 978-83-8331-560-7, <https://doi.org/10.18778/8331-559-1>, recenzowanej przez prof. dr hab. Ewę Miklaszewską (Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie) i dr Magdalenę Kozińską (Szkola Główna Handlowa).

5.2 Informacje wstępne, cel, hipotezy badawcze

W monografii przeprowadzono kompleksową ocenę mechanizmu przymusowej restrukturyzacji, ze szczególnym uwzględnieniem jego wpływu na ochronę klientów banków zagrożonych upadłością. W publikacji przyjęto definicję klienta banku jako podmiotu korzystającego z jego usług, który samodzielnie nie dokonuje transakcji na rynkach finansowych. Analogiczną definicję podaje M. Marcinkowska (2011) oraz Ustawa z dnia 1 marca 2018 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu¹. W dotychczasowej literaturze badania dotyczące podjęcia decyzji o wszczęciu *resolution* koncentrowały się głównie na aspektach prawnych

¹ T.j. Dz.U. 2023 poz. 1124.

i regulacyjnych. Zaproponowano nowatorskie podejście, łączące analizę przypadków z metodami ilościowymi, co pozwoliło na obiektywną ocenę skuteczności *resolution*.

Prezentowane badania zostały przeprowadzone na podstawie przeglądu przypadków banków uznanych za instytucje będące na progu upadłości lub zagrożone upadłością w Unii Europejskiej w latach 2015–2022, tj. po przyjęciu Dyrektywy w sprawie naprawy oraz restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji banków (Bank Recovery & Resolution Directive)². Przypadki te zidentyfikowano na podstawie notyfikacji krajowych organów nadzoru nad sektorem bankowym i organów przymusowej restrukturyzacji, a także na podstawie danych Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego oraz raportów dla Komisji Gospodarczej i Monetarnej (Committee on Economic and Monetary Affairs – ECON) Parlamentu Europejskiego.

Regulacje prawne mające na celu zachowanie stabilności rynku i instytucji finansowych są opracowywane niezależnie od przepisów chroniących słabszych uczestników rynku, zwłaszcza konsumentów. Również Dyrektywa BRR nie odnosi się bezpośrednio do ochrony konsumentów (osób fizycznych korzystających z usług finansowych) ani innych klientów banków, koncentrując się przede wszystkim na mechanizmach stabilności finansowej, chociaż wskazuje na konieczność zapewnienia pełnej funkcjonalności systemów gwarantowania depozytów oraz ochrony środków powierzonych bankowi. W interesie publicznym leży jednak harmonizacja obu obszarów regulacyjnych, w tym także dostosowanie uprawnień organów publicznych, aby zapewnić spójne i skuteczne mechanizmy ochrony uczestników rynku.

Motywacją przeprowadzenia badań była zatem próba odpowiedzi na pytanie, w jaki sposób zapisy BRRD oraz ich interpretacja i zastosowanie wobec banków uznanych za upadające lub zagrożone upadłością wpłynęły na poziom ochrony ich klientów, rozumiejąc pod tym pojęciem każdy podmiot korzystający z usług oferowanych przez bank, gdy jego własna działalność nie uprawnia go do samodzielnego przeprowadzania transakcji na rynkach finansowych. W pracy postawiono następujące pytania badawcze.

- W jaki sposób przymusowa restrukturyzacja zwiększa poziom ochrony klientów banków?
- Czy przymusowa restrukturyzacja powinna być przeprowadzana wyłącznie w dużych bankach, których upadłość mogłaby stanowić zagrożenie dla stabilności systemu finansowego państwa?
- Czy możliwe jest przeprowadzenie przymusowej restrukturyzacji w bankach małych i średnich nieposiadających wystarczającej kwoty zobowiązań kwalifikowalnych do umorzenia lub konwersji na kapitał?

Głównym celem monografii była ocena mechanizmu przymusowej restrukturyzacji (ang. *resolution*) w Unii Europejskiej, ze zwróceniem szczególnej uwagi na ocenę

² Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/59/UE z dnia 15 maja 2014 r. ustanawiająca ramy na potrzeby prowadzenia działań naprawczych oraz restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji w odniesieniu do instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych oraz zmieniająca dyrektywę Rady 82/891/EWG i dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/24/WE, 2002/47/WE, 2004/25/WE, 2005/56/WE, 2007/36/WE, 2011/35/UE, 2012/30/UE i 2013/36/EU oraz rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1093/2010 i (UE) nr 648/2012 (Dz.Urz. UE L 173 z 12.06.2014, s. 190), dalej: BRRD lub Dyrektywa BRR.

przesłanki interesu publicznego oraz konsekwencji dla klientów banku zagrożonego upadłością. Sformułowane zostały także cele szczegółowe:

- ocena kryteriów oraz sposobu identyfikacji przesłanki interesu publicznego jako podstawy do wszczęcia przymusowej restrukturyzacji;
- wskazanie istotnych czynników umożliwiających ochronę interesów klientów banków zagrożonych upadłością;
- identyfikacja barier w realizacji ochrony klientów banków poddanych przymusowej restrukturyzacji na przykładzie przypadków w Polsce.

Realizacji postawionych celów służyła weryfikacja trzech następujących hipotez badawczych:

H1: W przypadku małych i średnich banków lokalny charakter banku jest stymulantą pozytywnej oceny interesu publicznego i w konsekwencji podjęcia decyzji o przeprowadzeniu przymusowej restrukturyzacji.

H2: Przymusowa restrukturyzacja banku przyczynia się do ochrony jego klientów dzięki zachowaniu aktywów banku w sektorze i wykorzystaniu mechanizmów finansowania ze środków publicznych.

H3: Nieprecyzyjne zapisy Dyrektywy BRR dotyczące przesłanek uruchomienia *resolution* oraz zakresu umarzanych zobowiązań mogą skutkować podważeniem decyzji organu o przymusowej restrukturyzacji.

5.3 Wykorzystane metody badawcze i źródła danych

Analiza zaprezentowana w przedłożonej monografii koncentruje się na identyfikacji interesu publicznego jako przesłanki uruchamiającej przymusową restrukturyzację oraz na wpływie tego mechanizmu na poziom ochrony interesów poszczególnych grup klientów banku zagrożonego upadłością. Przyjęte podejście wypełnia istotną lukę badawczą, ponieważ dotychczas w literaturze przedmiotu koncentrowano się głównie na aspekcie prawnym *resolution* (Binder i Singh, 2016; Szczęśniak, 2018; Chybiński, 2024), porównaniu mechanizmów restrukturyzacji w Unii Europejskiej i innych krajach (Gleeson i Guynn, 2016; Kurkliński i Sz wajkowski, 2021; Bodellini, 2022) oraz ocenie skuteczności narzędzi przymusowej restrukturyzacji (Kościńska, 2018; Boccuzzi, 2022).

W przeciwieństwie do wcześniejszych badań, monografia wykorzystuje metody ilościowe, które pozwalają na empiryczną ocenę czynników decydujących o przeprowadzeniu *resolution* w upadającym banku oraz skuteczności mechanizmów ochrony klientów banków

Zastosowanie zróżnicowanych metod badawczych umożliwiło wieloaspektową ocenę procesów przymusowej restrukturyzacji oraz ich konsekwencji dla klientów i systemu finansowego. Wykorzystano metody ilościowe, które posłużyły do modelowania i identyfikacji czynników wpływających na ocenę przesłanki interesu publicznego oraz wybór wariantu postępowania wobec upadającego banku. Ważną metodą badawczą zastosowaną w monografii była analiza przypadków, umożliwiająca szczegółowe zbadanie mechanizmów przymusowej restrukturyzacji banków oraz konsekwencji dla ich klientów. Zastosowano również analizę porównawczą, obejmującą zarówno różne systemy krajowe, jak i segmenty sektora bankowego, co pozwoliło na identyfikację zasadniczych różnic w podejściu do *resolution*. Indukcja pozwoliła na sformułowanie ogólnych wniosków na podstawie szczegółowych studiów

przypadków. Dodatkowo zastosowano analizę aktów prawnych, umożliwiającą ocenę funkcjonowania mechanizmów *resolution* w kontekście obowiązujących regulacji oraz ich implementacji. Zastosowane podejście pozwoliło na analizę *resolution* jako elementu szerszego systemu stabilności finansowej, uwzględniając ocenę efektywności regulacji i ich wpływ na uczestników rynku.

Dane wykorzystane w pracy pochodzą z dostępnych publicznie dokumentów, przede wszystkim opublikowanych decyzji podjętych przez organy nadzoru i organy przymusowej restrukturyzacji państw członkowskich Unii Europejskiej oraz organów unijnych Europejskiego Banku Centralnego i Jednolitej Rady ds. Restrukturyzacji i Uporządkowanej Likwidacji (Single Resolution Board – SRB), a także z oficjalnych komunikatów tych organów. Ważnym źródłem danych były wnioski państw członkowskich składane do Komisji Europejskiej dotyczące warunków wykorzystania programów pomocy publicznej w przypadkach likwidacji lub przymusowej restrukturyzacji banków. Wykorzystywane były też sprawozdania finansowe banków oraz sprawozdania zarządów z działalności banków dostępne w bazie EMIS³ oraz informacje dostępne w portalu The Banks⁴.

5.4 Luki badawcze i wkład do nauki

Dotychczasowe badania nad mechanizmem przymusowej restrukturyzacji w Unii Europejskiej koncentrowały się głównie na aspektach prawnych i makroekonomicznych, analizując wdrożenie Dyrektywy BRR oraz jej wpływ na stabilność systemu bankowego. Brakowało jednak kompleksowych analiz dotyczących znaczenia i skuteczności mechanizmu *resolution* dla ochrony klientów banków. W literaturze dominuje podejście instytucjonalne, które pomija perspektywę uczestników rynku, co skutkuje istotną luką badawczą w zakresie mikroekonomicznych skutków przymusowej restrukturyzacji. W szczególności dotychczasowe analizy nie uwzględniały następujących zagadnień:

- znaczenia mechanizmu *resolution* dla klientów banków, w tym grup innych niż wierzyciele;
- wpływu działań podejmowanych w trakcie *resolution* banku na ochronę deponentów, kredytobiorców i innych klientów;
- ilościowej oceny kryteriów podejmowania decyzji o uruchomieniu *resolution*, zwłaszcza w odniesieniu do przesłanki interesu publicznego.

Wkład własny autora

Monografia stanowi istotny wkład w teorię finansów, szczególnie w obszarze zarządzania kryzysowego w sektorze finansowym, koncentrując się na problematyce przesłanki interesu publicznego oraz ochrony klientów instytucji finansowych w sytuacji zagrożenia upadłością banku. Wkład monografii do rozwoju tej teorii został zrealizowany w czterech zasadniczych obszarach.

- **Uwzględnienie perspektywy klientów banków** – dotychczasowe badania skupiały się głównie na aspektach instytucjonalnych i sytuacji wierzycieli banków (Avgouleas i Goodhart, 2015; Boccuzzi i De Lisa, 2017; Molyneux i in. 2023, Iwanicz-Drozdowska i in., 2024). W przeciwieństwie do nich, w przedłożonej monografii skutki działań *resolution* zostały przeanalizowane również z punktu widzenia różnych grup klientów banku (w tym także klientów będących

³ <https://www.emis.com/pl>

⁴ <https://thebanks.eu/>

wierzycielami banku, tj. deponentami lub obligatariuszami), co umożliwia lepsze zrozumienie wpływu tych działań na różne grupy uczestników rynku. Takie podejście ma istotne znaczenie dla oceny skuteczności regulacji oraz kształtowania polityki ochrony klientów w sytuacjach kryzysowych.

- **Nowe podejście do oceny przesłanki interesu publicznego** – w literaturze analizowano dotąd głównie regulacyjne aspekty oceny przymusowej restrukturyzacji banków, rozważając modyfikację ram prawnych dla banków średniej wielkości (Merler, 2017, 2018; Restoy 2018; Restoy i in. 2020; Garicano 2020; Lastra i in., 2019; Schillig, 2021; Arda i Dobler, 2022; Tornese, 2021; Miklaszewska, 2017; Peihani, 2023). W prezentowanej monografii dokonano identyfikacji rzeczywistych przesłanek, dotychczas niewymienianych, takich jak lokalny charakter banku zagrożonego upadłością, co stanowi nowatorskie ujęcie w porównaniu z dotychczasowymi pracami.
- **Wskazanie zachowania wartości aktywów jako głównego czynnika ochrony klientów** – istniejące analizy skupiały się na procedurach i kryteriach przymusowej restrukturyzacji (Hellwig, 2018; Martino, 2020; Binder, 2020; Miklaszewska, 2017; Asimakopoulou, 2019; Ventoruzzo i Sandrelli, 2020). W przedłożonej monografii zaproponowano autorski model optymalizacyjny, który łączy koszty restrukturyzacji z poziomem deprecjacji aktywów banków. Model ten może stanowić narzędzie wspomagające decyzje organów nadzorczych, wspierając wybór optymalnej strategii *resolution*.
- **Zastosowanie metod ilościowych w analizie procesu decyzyjnego dotyczącego *resolution*** – w monografii zastosowano narzędzia statystyki wielowymiarowej, w tym metodę regresji Firtha (1993), jako rozwiązanie problemu niskiej liczebności próby. Analogicznie do sytuacji występującej w medycynie czy naukach politycznych, w których to dziedzinach ograniczona liczba przypadków (np. pacjentów z rzadką chorobą) wymusza stosowanie metod dostosowanych do niewielkich prób, wykorzystanie regresji Firtha umożliwiło przeprowadzenie wiarygodnej analizy ilościowej dla niewielkiej grupy banków zagrożonych upadłością. Zastosowanie metod ilościowych, w szczególności regresji Firtha, do identyfikacji determinant decyzji o przymusowej restrukturyzacji stanowi istotny wkład do dyscypliny ekonomia i finanse.

Wyniki przeprowadzonych badań mogą mieć istotne znaczenie dla przyszłej polityki nadzorczej i regulacyjnej. Proponowany model optymalizacyjny może wspierać organy publiczne w podejmowaniu decyzji o wszczęciu *resolution*, ograniczając ryzyko arbitralności oraz zwiększając przewidywalność działań restrukturyzacyjnych. Ponadto wskazane w monografii mechanizmy ochrony klientów banków mogą stanowić punkt odniesienia dla dalszych prac nad reformą przepisów dotyczących upadłości i *resolution* banków w Unii Europejskiej, a także być inspiracją do tworzenia lub modyfikacji regulacji w innych jurysdykcjach.

5.5 Podstawy teoretyczne

Monografia *Interes publiczny i ochrona klienta w przymusowej restrukturyzacji banku* opiera się na interdyscyplinarnych fundamentach teoretycznych, łącząc koncepcje z zakresu ekonomii i finansów, nauk prawnych oraz nauk o jakości i zarządzaniu. Dokonano w niej oceny mechanizmu przymusowej restrukturyzacji jako narzędzia ochrony interesu publicznego, wykorzystując najważniejsze teorie i koncepcje wyjaśniające zarówno przyczyny, jak i skutki tych działań.

Teoria stanu wyjątkowego jako fundament analizy

Mechanizm przymusowej restrukturyzacji może być interpretowany w duchu teorii stanu wyjątkowego Carla Schmitta (1922) i Giorgia Agambena (2003). Teoria ta opisuje sytuację, w której w obliczu nadzwyczajnego zagrożenia standardowe normy prawne zostają zawieszone, a władza wykonawcza uzyskuje możliwość podejmowania działań poza zwykłymi ramami prawnymi. Przymusowa restrukturyzacja tworzy sytuację, w której standardowe procedury prawne, takie jak likwidacja banku w ramach postępowania upadłościowego, zostają zawieszone w celu ochrony nadrzędnych wartości stabilności finansowej. W monografii wykazano, że *resolution* pełni funkcję „stanu wyjątkowego” w systemie finansowym, w ramach którego decyzje organów państwowych często wykraczają poza standardowe ramy regulacyjne w celu zapobiegania destabilizacji sektora bankowego. Dokonano również analizy wpływu tych decyzji na klientów banków oraz wskazano sposoby ograniczenia ryzyka arbitralności przy ich podejmowaniu.

Interes publiczny jako centralna kategoria analizy

Pojęcie interesu publicznego, wywodzące się z tradycji filozoficznej Jeana-Jacques’a Rousseau (1966) oraz Jeremy’ego Benthama (1958), stanowi zasadniczy fundament monografii. Rousseau w koncepcji umowy społecznej podkreślał, że suwerenem jest wola powszechna, która dąży do dobra wspólnego. Z kolei Bentham, jako przedstawiciel utylitaryzmu, utożsamiał interes publiczny z zasadą „największego szczęścia największej liczby osób”. Współczesne podejście łączy elementy obu koncepcji, uwzględniając zarówno aspekt dobra wspólnego, jak i pragmatyczne podejście do optymalizacji decyzji publicznych. W monografii przeanalizowano wpływ przesłanki interesu publicznego na decyzje dotyczące przymusowej restrukturyzacji oraz zaproponowano narzędzia umożliwiające jej precyzyjną identyfikację. Opracowany model oceny tej przesłanki może służyć jako narzędzie wspierające organy nadzorcze w podejmowaniu decyzji o wszczęciu *resolution*.

Stabilność finansowa jako dobro publiczne

Monografia rozwija ideę stabilności finansowej jako dobra publicznego, przedstawioną przez Andrew Crocketta (1997) i Michela Camdessus (1999). Mechanizm *resolution*, chociaż może być sprzeczny z interesami jednostek, stanowi istotne narzędzie ochrony stabilności sektora bankowego. W pracy wykazano, że skuteczność *resolution* zależy od odpowiedniego wyważenia interesów klientów, wierzycieli oraz całego systemu finansowego.

Teoria asymetrii informacji i konieczność zwiększenia transparentności *resolution*

Odwołując się do teorii asymetrii informacji George’a Akerlofa (1970), Michaela Spence’a (1973) oraz Josepha Stiglitz (2002), w monografii wykazano, że brak przejrzystości w procesach *resolution* prowadzi do niepewności i obniżenia zaufania klientów do systemu bankowego. W pracy zaproponowano konkretne rozwiązania zwiększające transparentność, w tym:

- **uwzględnienie gwarancji podmiotów prywatnych** (np. systemów ochrony instytucjonalnej) w wymogu dotyczącym wielkości zobowiązań kwalifikowalnych (MREL), co ograniczyłoby niepewność co do zakresu umorzeń zobowiązań wobec wierzycieli, w szczególności klientów detalicznych banków;

- **wprowadzenie bardziej precyzyjnych kryteriów wszczęcia przymusowej restrukturyzacji**, w tym określenie ilościowych progów decyzyjnych, co poprawiłoby przewidywalność działań organów nadzorczych;
- **zmianę sposobu oceny przesłanki interesu publicznego** poprzez zastosowanie kryterium opartego na analizie kosztów ponoszonych przez wierzycieli, sektor publiczny oraz podmioty prywatne w różnych scenariuszach *resolution*;
- **zwiększenie przejrzystości komunikacji organów państwowych** w zakresie podejmowanych decyzji restrukturyzacyjnych, co zwiększyłoby ich wiarygodność i skuteczność.

Ekonomia dobrobytu i nowa ekonomia instytucjonalna

W monografii odniesiono się także do innych koncepcji teoretycznych, które umożliwiają głębsze zrozumienie mechanizmów przymusowej restrukturyzacji. Warte wzmianki są:

- **teoria ekonomii dobrobytu** – korzystając z koncepcji Vilfreda Pareta (1906), przeanalizowano, w jaki sposób mechanizm *resolution* może minimalizować straty klientów i ograniczać wydatki z funduszy publicznych. W monografii opracowano model optymalizacyjny, który pozwala na analizę strategii finansowania *resolution*, minimalizując koszty ponoszone zarówno przez wierzycieli, jak i sektor publiczny;
- **nowa ekonomia instytucjonalna** – w nawiązaniu do teorii Douglassa Northa (1990), przeprowadzono analizę funkcjonowania instytucji publicznych w procesie zarządzania kryzysowego w sektorze bankowym. Poddano krytycznej ocenie nieprecyzyjne zapisy Dyrektywy BRR oraz zaproponowano usprawnienia regulacyjne mające na celu zwiększenie spójności przepisów i zmniejszenie ryzyka arbitralności decyzji nadzorczych.

Monografia wnosi istotny wkład do dyscypliny naukowej ekonomia i finanse poprzez integrację interdyscyplinarnych koncepcji – w tym teorii asymetrii informacji, ekonomii dobrobytu i nowej ekonomii instytucjonalnej – co umożliwia opracowanie spójnych narzędzi analitycznych służących do projektowania skutecznych mechanizmów zarządzania kryzysowego w bankach. Zaproponowane podejście pozwala na ilościową ocenę przesłanki interesu publicznego, zwiększenie transparentności procesów *resolution* oraz minimalizację strat klientów banków poddanych restrukturyzacji. Wyniki badań mogą stanowić punkt odniesienia dla regulatorów organów nadzorczych i organów *resolution*, wspierając podejmowanie bardziej racjonalnych i przewidywalnych decyzji w sytuacji kryzysu w sektorze finansowym.

5.6 Wyniki badań

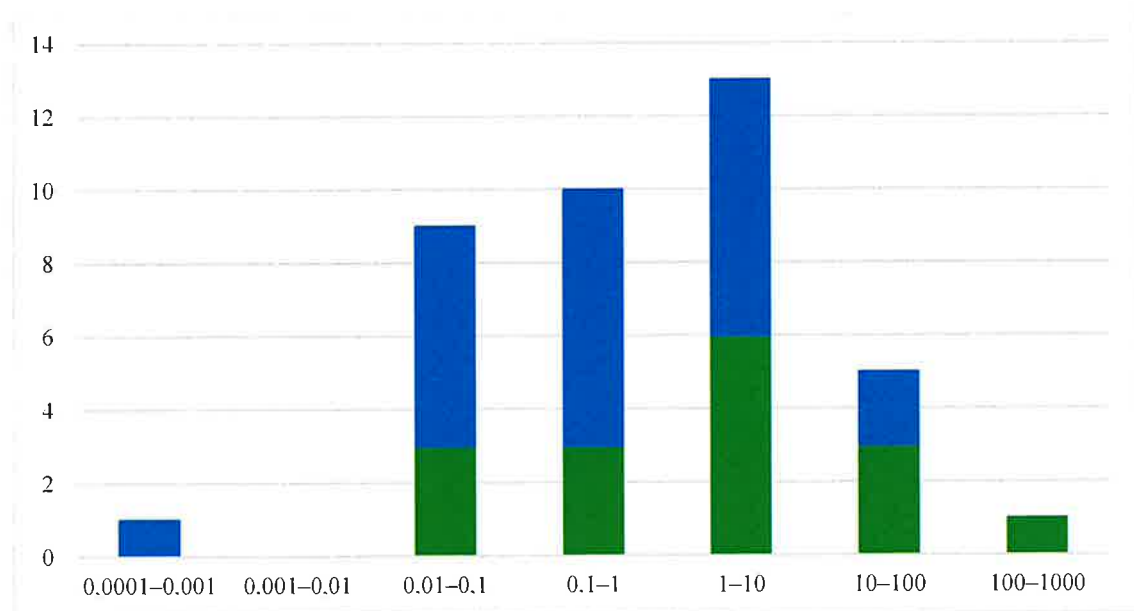
5.6.1 Przegląd banków uznanych za podmioty upadające lub zagrożone upadłością w okresie obowiązywania Dyrektywy BRR

Przypadki banków znajdujących się na progu upadłości (określanych jako FOLTF – *failing or likely to fail*) zostały zidentyfikowane na podstawie notyfikacji krajowych organów nadzoru oraz organów przymusowej restrukturyzacji do Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego (European Banking Authority – EBA)⁵, a także raportu sporządzonego dla Komisji Gospodarczej i Monetarnej Parlamentu Europejskiego (Gelpern i Veron, 2019).

⁵ Notifications on resolution cases and use of DGS funds, <https://www.eba.europa.eu/regulation-and-policy/recovery-and-resolution/notifications-on-resolution-cases-and-use-of-dgs-funds> [dostęp 7.04.2023].

Analiza objęła 39 przypadków banków uznanych za FOLTF do 2022 r. w 15 krajach członkowskich UE. Ich łączna wartość aktywów wynosiła 310 mld EUR. Najwięcej takich banków odnotowano we Włoszech (8), Polsce (6), Austrii (4) i Chorwacji (4). Ze względu na wielkość aktywów w bankach poddanych przymusowej restrukturyzacji na pierwszym miejscu znalazła się Hiszpania (148 mld EUR), głównie za sprawą przypadku Banco Popular Español S.A. Na drugim miejscu uplasowały się Włochy (103 mld EUR), a Polska zajęła trzecie miejsce, z sumą aktywów wynoszącą 13 mld EUR. Większość analizowanych banków to instytucje małe i średnie pod względem aktywów oraz znaczenia w krajowym sektorze bankowym (rys. 1).

Rysunek 1. Rozkład sumy bilansowej (w mld EUR) banków uznanych za instytucje będące na progu upadłości lub zagrożone upadłością w krajach Unii Europejskiej w latach 2015–2022

Kolorem zielonym oznaczono banki, w przypadku których organy przymusowej restrukturyzacji pozytywnie oceniły przesłankę interesu publicznego, kolorem niebieskim – banki z negatywną oceną tej przesłanki.

Źródło: opracowanie własne na podstawie decyzji SRB oraz decyzji i notyfikacji krajowych organów przymusowej restrukturyzacji.

W 16 przypadkach banki uznane za FOLTF poddano przymusowej restrukturyzacji, wykorzystując takie narzędzia, jak zbycie działalności do innego podmiotu (8 przypadków) lub utworzenie banku pomostowego (8 przypadków).

Tekst Dyrektywy BRR wielokrotnie odnosi się do pojęcia interesu publicznego. Dokument jednoznacznie stwierdza, że decyzja o przymusowej restrukturyzacji banku oraz działania w jej ramach muszą być uzasadnione interesem publicznym (motywy (13) i (29) oraz art. 32 ust. 1 BRRD). Jednocześnie Dyrektywa nie definiuje tego pojęcia wprost ani nie odwołuje się do innych aktów prawnych, które mogłyby je precyzyjnie określić. Zamiast tego podkreśla, że „wszelkie stosowane środki powinny być uzasadnione nadrzędnym względem interesu publicznego, jakim jest stabilność finansowa” (motyw (29) BRRD).

Decyzja o przymusowej restrukturyzacji banku jest warunkowana pozytywnym wynikiem oceny przesłanki interesu publicznego (*public interest assessment* – PIA).

Zgodnie z art. 32 ust. 3 BRRD przesłanka ta występuje, gdy restrukturyzacja jest niezbędna do osiągnięcia co najmniej jednego z poniżej wymienionych pięciu celów, których realizacja przy standardowym postępowaniu upadłościowym byłaby niewystarczająca (art. 32 ust. 5 BRRD):

1. zapewnienie ciągłości funkcji krytycznych;
2. uniknięcie negatywnych skutków dla stabilności finansowej, w tym efektu domina oraz zakłóceń w funkcjonowaniu infrastruktury rynkowej;
3. ochrona finansów publicznych poprzez ograniczenie polegania na nadzwyczajnym wsparciu finansowym ze środków publicznych;
4. ochrona deponentów objętych systemem gwarancji depozytów oraz inwestorów korzystających z systemów ochrony inwestorów;
5. ochrona środków finansowych i aktywów klientów.

Dyrektywa nie wskazuje nadrzędności żadnego z tych celów, choć niektórzy autorzy (Kościńska, 2018; Lastra i in., 2019; Dorociak, 2022) sugerują, że kolejność ich wymienienia w art. 31 może odzwierciedlać hierarchię ważności. W tej interpretacji zachowanie ciągłości funkcji krytycznych oraz stabilności finansowej są uznawane za cele nadrzędne, usprawiedliwiające wykorzystanie środków publicznych. Cele takie jak ochrona środków finansowych i aktywów klientów mogą być traktowane jako cele drugorzędne, warunkowo zależne od realizacji nadrzędnych priorytetów, pomimo że prawidłowe działanie systemów gwarantowania depozytów jest składnikiem stabilności finansowej.

Identyfikacja interesu publicznego wymaga porównania efektów przymusowej restrukturyzacji z potencjalnymi skutkami likwidacji banku w ramach standardowego postępowania upadłościowego. Ocena ta, mająca charakter względny, powinna być przeprowadzana indywidualnie dla każdego przypadku, uwzględniając regulacje dotyczące postępowania upadłościowego w danym państwie członkowskim oraz specyficzne narzędzia *resolution* wybrane dla danego banku.

Brak precyzji w zapisach Dyrektywy BRR pozwala na dużą dowolność interpretacyjną, co zwiększa ryzyko, że niemal każde działanie organów przymusowej restrukturyzacji może zostać uznane za zgodne z interesem publicznym (de Vauplane, 2012; Merler, 2017, 2018; Restoy i in., 2020; Tornese, 2021; Nicolaidis, 2022). Podobny problem dotyczy wymogu proporcjonalności działań, który, choć wielokrotnie przywoływany (motywy (13), (14) i (49) BRRD), nie jest poparty jasno określonymi kryteriami oceny.

5.6.2 Weryfikacja hipotezy H1: *W przypadku małych i średnich banków lokalny charakter banku jest stymulantą pozytywnej oceny interesu publicznego i w konsekwencji podjęcia decyzji o przeprowadzeniu przymusowej restrukturyzacji.*

Analiza przypadków uwidoczniła znaczące różnice w ocenie przesłanki interesu publicznego przez krajowe organy przymusowej restrukturyzacji i przez Jednolitą Radę ds. Restrukturyzacji i Uporządkowanej Likwidacji (SRB), która odpowiada za *resolution* znaczących banków w krajach należących do Unii Bankowej. SRB stosowała podejście zgodne z Dyrektywą BRR, ograniczając działania do wyjątkowych przypadków dotyczących dużych, transgranicznych banków. Tymczasem krajowe organy restrukturyzacyjne częściej wykorzystywały mechanizmy *resolution* do zakończenia

działalności małych i średnich banków, szczególnie lokalnych. W takich przypadkach uzasadnienie przesłanki interesu publicznego budziło wątpliwości, ponieważ trudno było wykazać, że cele wskazane w art. 31 BRRD nie mogłyby zostać osiągnięte w standardowym postępowaniu upadłościowym. Tabela 1 ilustruje te różnice, wskazując przypadki, w których ocena interesu publicznego była szczególnie kontrowersyjna, zwłaszcza w odniesieniu do banków o charakterze lokalnym.

Tabela 1. Cele przymusowej restrukturyzacji wskazane jako uzasadnienie pozytywnej oceny przesłanki interesu publicznego

Typ banku	Bank	Kraj	Suma bilansowa (w mld EUR)	Depozyty klientów (w mld EUR)	Udział w aktywach sektora krajowego (w %)	Cel 1	Cel 2	Cel 3	Cel 4	Cel 5
Banki lokalne	Andelskassen J.A.K. Slagelse	DK	0,03	0,03	0,00	1	0	0	1	1
	Kobenhavns Andelskassen	DK	0,06	0,04	0,01	1	0	0	1	1
	Coop Peloponnese	GR	0,10	0,10	0,02	0	1	0	0	0
	Jadranska Banka	CR	0,22	0,20	0,43	1	0	1	0	0
	BS w Przemkowie	PL	0,24	0,04	0,05	0	0	0	0	0
	PBS w Sanoku	PL	0,68	0,62	0,15	1	0	0	0	0
	Banca delle Marche	IT	22,70	7,20	0,58	0	1	0	0	0
	Banca Popolare dell'Etruria e del Lazio	IT	12,30	6,40	0,31	0	1	0	0	0
	Cassa di Risparmio della Provincia di Chieti		4,70	2,50	0,12	0	1	0	0	0
	Cassa di Risparmio di Ferrara	IT	6,00	3,40	0,15	0	1	0	0	0
Banki niemające charakteru lokalnego restrukturyzowane przez organ krajowy	Idea Bank	PL	3,17	2,90	0,62	0	1	1	0	0
	Getin Noble Bank	PL	9,46	8,66	1,86	1	1	1	0	0
	Banco Internacional do Funchal, S.A.	PT	12,80	6,30	2,99	0	1	0	0	0
Banki restrukturyzowane przez SRB	Sberbank d.d. Zagreb	CR	1,46	1,25	2,60	0	1	0	0	0
	Sberbank banka d.d.	SL	1,72	1,50	4,18	1	1	0	0	0
	Banco Popular Español S.A.	ES	147,90	82,80	5,71	1	1	0	0	0

Cele określone w art. 31 BRRD:

Cel 1: zapewnienie ciągłości funkcji krytycznych;

Cel 2: uniknięcie znaczących negatywnych skutków dla stabilności finansowej, w szczególności przez zapobiegnięcie efektowi domina, w tym w infrastrukturach rynkowych oraz przez utrzymanie dyscypliny rynkowej;

Cel 3: ochrona finansów publicznych przez ograniczenie do minimum polegania na nadzwyczajnym publicznym wsparciu finansowym;

Cel 4: ochrona deponentów objętych zakresem DSDG i inwestorów objętych zakresem dyrektywy ICSD;

Cel 5: ochrona środków finansowych i aktywów należących do klientów.

Kodowanie zmiennych dychotomicznych: 1 – wskazanie celu, 0 – brak wskazania celu.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie decyzji organów przymusowej restrukturyzacji.

Różnice między krajami członkowskimi Unii Europejskiej wynikające z ich wielkości, poziomu rozwoju gospodarczego, skali i struktury sektora bankowego, a także z umiejscowienia organów przymusowej restrukturyzacji sprawiają, że trudno zakładać istnienie jednolitych kryteriów identyfikacji przesłanki interesu publicznego. Co więcej, oceny tej przesłanki mogą być silnie uzależnione od okoliczności specyficznych dla danego przypadku. Podjęcie prób zidentyfikowania wspólnych determinant interesu publicznego dla wszystkich krajów nie było wyłącznie wyzwaniem badawczym, ale szansą znalezienia użytecznego narzędzia pozwalającego na lepsze przewidywanie przyszłych działań organów przymusowej restrukturyzacji.

Analiza przypadków wykazała, że przesłanka interesu publicznego była częściej oceniana w zagrożonych upadłością bankach średniej wielkości (o sumie bilansowej powyżej 1 mld EUR) niż w przypadku mniejszych instytucji. Skala działalności banku nie była jednak jedynym czynnikiem wpływającym na tę ocenę. Przykłady z Danii, Włoch i Polski wskazują na większą determinację krajowych organów w podejmowaniu działań wobec banków lokalnych, które świadczą usługi klientom na ograniczonym obszarze terytorialnym i jednocześnie odgrywają istotną rolę w społecznościach lokalnych.

Spośród 31 badanych banków, w których krajowe organy oceniały przesłankę interesu publicznego, 15 zakwalifikowano jako lokalne (8 banków spółdzielczych i 7 komercyjnych), kierując się kryteriami terytorialnego zakresu działalności oraz powiązań z lokalnymi społecznościami. W tej grupie przesłanka interesu publicznego była częściej oceniana pozytywnie, zwłaszcza w przypadku małych banków (o sumie bilansowej poniżej 1 mld EUR). Pozostałe 16 banków sklasyfikowano jako nielocalne, a pozytywna ocena przesłanki interesu publicznego w ich przypadku występowała rzadziej. To spostrzeżenie stało się podstawą do sformułowania hipotezy H1, zgodnie z którą organy przymusowej restrukturyzacji wykazują większą skłonność do pozytywnej identyfikacji przesłanki interesu publicznego w odniesieniu do banków lokalnych niż nielocalnych.

Ze względu na ograniczoną liczebność próby (31 przypadków) badanie przeprowadzono w sposób zapewniający uzyskanie wiarygodnych i statystycznie istotnych wyników, w szczególności poprzez ograniczenie liczby analizowanych predyktorów. W analizie zastosowano opisaną poniżej sekwencję metod.

Wybór predyktorów

Przedstawione powyżej wstępne obserwacje dawały podstawy do przypuszczenia, że:

- banki dysponujące większymi aktywami oraz posiadające wyższy udział w sektorze finansowym mogą być postrzegane jako instytucje o istotniejszym znaczeniu dla gospodarki i stabilności finansowej. Może się to również przekładać na wyższą ocenę ich zaangażowania w realizację interesu publicznego;
- banki o charakterze lokalnym mogą być postrzegane jako silniej związane ze społecznością i jej potrzebami, co może wpływać na wyższą ocenę przesłanki interesu publicznego.

W związku z tym do dalszej analizy ilościowej zaproponowano trzy predyktory oceny przesłanki interesu publicznego:

- wielkość banku mierzona logarytmem dziesiętnym jego aktywów ogółem⁶;
- udział banku w sektorze krajowym, wyrażony jako logarytm dziesiętny udziału aktywów banku w aktywach krajowego sektora bankowego;
- lokalny charakter banku (zmienna binarna: 1 – bank lokalny, 0 – bank nielokalny).

Analiza korelacji

Analizowano zależności między oceną przesłanki interesu publicznego a wybranymi predyktorami. Wykorzystano odpowiednie, określone niżej, miary korelacji dostosowane do typów zmiennych.

Badanie heterogeniczności aktywów i udziału w sektorze w grupach banków z pozytywną i negatywną oceną przesłanki interesu publicznego

W celu sprawdzenia, czy wielkość aktywów i udział w sektorze różnią się istotnie między grupami banków z pozytywną i negatywną oceną przesłanki interesu publicznego (*robustness check*), zastosowano test U Manna–Whitneya (1947).

Zastosowanie regresji logistycznej z funkcją kary (regresji Firtha) do oceny istotności predyktorów

Ze względu na niewielką liczebność próby zastosowano regresję logistyczną z funkcją kary (*penalized logistic regression*), która redukuje odchylenie estymowanych parametrów i zwiększa wiarygodność wyników w przypadku małych prób (Firth, 1993). Modele regresji uwzględniały wielkość banku, jego udział w krajowym sektorze oraz jego znaczenie lokalne (lokalny charakter banku).

Pierwszym etapem analizy statystycznej, mającej na celu zweryfikowanie hipotezy badawczej H1, było zbadanie korelacji między oceną przesłanki interesu publicznego a zmiennymi opisującymi wielkość banku i jego znaczenie w sektorze krajowym. Ocena przesłanki interesu publicznego została przedstawiona jako zmienna binarna, przyjmująca wartość 0 w przypadku oceny negatywnej oraz wartość 1 w przypadku oceny pozytywnej. Wielkość banku zdefiniowano jako logarytm dziesiętny aktywów ogółem (w EUR), a znaczenie w sektorze jako logarytm dziesiętny udziału aktywów banku w łącznej sumie aktywów sektora krajowego.

Ze względu na zróżnicowany charakter zmiennych zastosowano różne miary korelacji:

- współczynnik kontyngencji ϕ (Yule, 1912; Sheskin, 2003) – dla zmiennych binarnych;
- współczynnik korelacji Pearsona (1895) – dla zmiennych ilorazowych;
- współczynnik korelacji punktowo-dwuseryjnej (Sheskin, 2003) – dla relacji między zmienną binarną a ilorazową.

Wyniki analizy korelacji przeprowadzonej na próbie 31 banków uznanych za FOLTF w latach 2015–2022 zaprezentowano w tabeli 2.

⁶ W analizie zastosowano logarytm dziesiętny aktywów ogółem jako miarę wielkości banku zamiast powszechnie stosowanego logarytmu naturalnego. Wybór ten wynikał z wygody interpretacyjnej, umożliwiając przejrzysty podział banków na klasy wielkości odpowiadające wartościom 0,01, 0,1, 1, 10, 100 i 1000 mld EUR.

Tabela 2. Korelacje zmiennych w bankach, dla których decyzję podejmowały organy krajowe ($N = 31$)

		Ocena interesu publicznego	Lokalny charakter banku	Log10 (Aktywa)
Lokalny charakter banku	współczynnik korelacji	0,485*		
	<i>p-value</i>	0,011		
Log10 (Aktywa)	współczynnik korelacji	0,380*	-0,222	
	<i>p-value</i>	0,035	0,23	
Log10 (Udział)	współczynnik korelacji	0,31	-0,196	,753**
	<i>p-value</i>	0,09	0,291	<,001

* Korelacja istotna na poziomie 0,05 (dwustronnie).

** Korelacja istotna na poziomie 0,01 (dwustronnie).

Źródło: opracowanie własne.

Analiza wykazała statystycznie istotne korelacje ($p < 0,05$) między oceną przesłanki interesu publicznego a lokalnym charakterem banku oraz logarytmem aktywów ogółem. Korelacja między oceną przesłanki a logarytmem udziału banku w sektorze krajowym osiągnęła poziom istotności $p = 0,09$, co wskazuje na tendencję, ale nie na pełną istotność statystyczną.

Większa skłonność organów do pozytywnej oceny przesłanki interesu publicznego w bankach lokalnych może wynikać z trzech czynników:

- **roli w społeczności lokalnej** – bank lokalny może być kluczowym elementem lokalnej infrastruktury finansowej, a jego upadłość mogłaby prowadzić do problemów zarówno dla klientów detalicznych, jak i lokalnych władz;
- **prostszej struktury** – mniejsza złożoność strukturalna banków lokalnych ułatwia ich wycenę oraz znalezienie potencjalnego nabywcy, co zwiększa skuteczność działań w ramach *resolution*;
- **ograniczeń związanych z kwalifikowalnością zobowiązań** – lokalne banki mogą mieć niewystarczające zobowiązania kwalifikowalne do umorzenia lub konwersji na kapitał, co może wymagać innych form wsparcia.

W ramach dodatkowej weryfikacji (*robustness check*) uzyskanych wyników zastosowano nieparametryczny test U Manna–Whitneya (1947). Badanie miało na celu sprawdzenie, czy wielkość aktywów i udział w sektorze różnią się istotnie pod względem median w grupach banków, dla których przesłanka interesu publicznego została oceniona pozytywnie lub negatywnie. W przypadku banków nielokalnych test wykazał istotne różnice median dla obu zmiennych ($p < 0,05$). Natomiast w grupie banków lokalnych takich różnic nie zaobserwowano, co sugeruje, że sam lokalny charakter banku stanowi istotny czynnik determinujący pozytywną ocenę przesłanki interesu publicznego.

Potencjalnymi predyktorami oceny przesłanki interesu publicznego (zmiennymi objaśniającymi) są te cechy banków, które wykazują istotną korelację z tą oceną. Weryfikacja tego rodzaju zależności zwykle opiera się na modelach regresji logistycznej,

które pozwalają określić wpływ poszczególnych zmiennych na prawdopodobieństwo pozytywnej oceny przesłanki interesu publicznego. Jednakże w opisywanym przypadku istotnym ograniczeniem była niewielka liczebność badanej próby (31 banków, dla których oceny dokonywały krajowe organy *resolution*), co utrudniało zastosowanie klasycznych metod regresji logistycznej.

W literaturze szeroko dyskutowano minimalne wymagania dotyczące liczebności próby w analizach regresji logistycznej. Zasadniczą kwestią w tej dyskusji jest liczba zdarzeń przypadająca na zmienną objaśniającą (*events per variable* – EPV). Peduzzi i in. (1996), opierając się na symulacjach Monte Carlo, wykazali, że EPV poniżej 10 prowadzi do zniekształceń w estymacji współczynników regresji i ich wariancji. Autorzy sugerowali przyjęcie EPV = 10 jako minimalnego kryterium. Podobne wnioski przedstawili Concato i in. (1995), podkreślając, że niewystarczająca liczba zdarzeń pozytywnych i negatywnych może znacząco obniżyć wiarygodność modeli. Z kolei Vittinghoff i McCulloch (2007) wskazywali, że modele z EPV w przedziale 5–10 również mogą dostarczać użytecznych wyników, choć wymagają szczególnej ostrożności w interpretacji. Nowsze badania (van Smeden i in., 2016, 2019) krytykują jednak regułę EPV > 10, argumentując, że w niektórych przypadkach wymagana liczba obserwacji może być znacznie większa, zwłaszcza gdy analizowane zjawisko jest złożone, a próba silnie zróżnicowana. W przypadku bardzo małych prób, jak w prezentowanym badaniu, klasyczna regresja logistyczna może prowadzić do systematycznych błędów estymacji, co skłania do poszukiwania metod alternatywnych.

Jedną z metod rekomendowanych w przypadku niewielkich prób lub rzadkich zdarzeń jest regresja logistyczna Firtha (1993). Metoda ta została zaprojektowana z myślą o analizie przypadków rzadkich, takich jak decyzje o przymusowej restrukturyzacji banków w kontekście przesłanki interesu publicznego. Jej główną cechą jest modyfikacja funkcji wiarygodności poprzez wprowadzenie czynnika korygującego (*penalized likelihood*), co redukuje odchylenie estymatorów. Zmodyfikowana funkcja wiarygodności przyjmuje postać:

$$L^*(\beta) = L(\beta) \cdot |I(\beta)|^{0,5},$$

gdzie $L(\beta)$ to standardowa funkcja wiarygodności, a $|I(\beta)|$ to wyznacznik macierzy informacyjnej Fishera:

$$[I(\beta)]_{m,n} = \frac{\partial \ln L(\beta)}{\partial \beta_m} \cdot \frac{\partial \ln L(\beta)}{\partial \beta_n}.$$

Zasadniczym zastosowaniem metody Firtha jest analiza prób zawierających rzadkie zdarzenia (Ogundimu, 2019). W literaturze zaleca się jednak jej stosowanie także w przypadku prób o niskiej liczebności (Zorn, 2005; Leitgöb, 2013, 2020). W badaniach symulacyjnych Rainey i McCaskey (2021) przeanalizowali skuteczność różnych metod w próbach o wielkości od 30 do 210 obserwacji ($30 \leq N \leq 210$) przy liczbie predyktorów w zakresie 3–9 ($3 \leq k \leq 9$). Wykazali, że metoda Firtha nie tylko redukuje odchylenie estymatorów od wartości rzeczywistych, ale również zmniejsza ich wariancję oraz zapewnia większą stabilność wyników w porównaniu z dokładną regresją logistyczną i korektą błędu systematycznego.

Wyniki przeprowadzonych badań stanowiły główny argument za wyborem regresji Firtha do identyfikacji determinant pozytywnej oceny przesłanki interesu publicznego. Analiza oparta na 31 przypadkach wykazała istotny wpływ lokalnego charakteru banku na tę ocenę. Wyniki modeli przedstawiono w tabeli 3.

Model 1: Uwzględniono wyłącznie lokalny charakter banku jako predyktor. Trafność klasyfikacji wyniosła 74,2%, a szanse na pozytywną ocenę przesłanki interesu publicznego w bankach lokalnych były około 6 razy większe niż w bankach nielokalnych.

Model 2: Oprócz lokalnego charakteru banku uwzględniono również wielkość banku. Trafność klasyfikacji wzrosła do 83,9%, a lokalny charakter banku zwiększał szanse na pozytywną ocenę przesłanki pięćdziesięciokrotnie.

Model 3: Zamiast logarytmu aktywów banku uwzględniono udział banku w sektorze krajowym, przy zachowaniu lokalnego charakteru banku jako predyktora. Trafność wyniosła 77,4%, a lokalny charakter banku zwiększał szanse na pozytywną ocenę trzydziestokrotnie.

Test współliniowości przeprowadzony dla zmiennych objaśniających wykazał, że w każdym z modeli wartości czynnika inflacji wariancji (*Variance Inflation Factor* – VIF) nie wskazują na współliniowość (VIF = 1,05 w Modelu 2; VIF = 1,04 w Modelu 3). Parametry modeli, wyniki testów dopasowania oraz wskaźniki predykcji zostały obliczone na podstawie regresji logistycznej Firtha z funkcją kary (tab. 3).

Wyniki analizy wskazują, że oprócz lokalnego charakteru banku, istotnymi czynnikami wpływającymi na ocenę przesłanki interesu publicznego są również wielkość banku oraz jego udział w sektorze krajowym. W każdym z modeli obie zmienne objaśniające są statystycznie istotne ($p < 0,05$), co potwierdza ich wpływ na ocenę przesłanki interesu publicznego.

Tabela 3. Modele z regresją logistyczną Firtha

Parametr	Model 1			Model 2			Model 3					
	B	SE	p-value	OR	B	SE	p-value	OR	B	SE	p-value	OR
Stała	-1,35*	0,60	0,024	0,26	1,67*	0,78	0,033	0,19	2,29	1,54	0,136	9,94,
Charakter (nie – wartość odniesienia)												
lokalny												
tak	2,00*	0,80	0,012	5,88	3,95*	1,66	0,017	51,95	3,31**	1,25	0,008	27,45
Log10 (Aktywa ogółem)					1,84*	0,90	0,041	6,31				
Log10 (Udział w aktywach sektora krajowego)									1,40*	0,62	0,024	4,07
Wiarygodność z funkcją kary	-16,99				-10,15				-11,64			
R ² Coxa i Snella	$\chi^2 = 6,26$; df = 1; p = 0,012				$\chi^2 = 5,71$; df = 2; p = 0,058				$\chi^2 = 7,30$; df = 2; p = 0,026			
R ² Nagelkerkego	0,205				0,424				0,368			
Trafność klasyfikacji	0,285				0,605				0,525			
	74,2%				83,9%				77,4%			

** p < 0,01

* p < 0,05

Źródło: opracowanie własne z wykorzystaniem pakietu STATA.

Uzyskane wyniki pokazują silny efekt synergiczny. Bank o dziesięciokrotnie większej sumie bilansowej lub dziesięciokrotnie większym udziale w krajowym sektorze bankowym ma odpowiednio sześć- lub czterokrotnie większe szanse, aby w sytuacji zagrożenia upadłością zostać objęty procesem *resolution*. Lokalny charakter banku dodatkowo zwiększa szanse na pozytywną ocenę przesłanki interesu publicznego – odpowiednio pięćdziesięć- i trzydziestokrotnie, w porównaniu z instytucją o tej samej wielkości aktywów lub udziale w sektorze, ale nieposiadającą statusu banku lokalnego.

Lokalny charakter banku stanowi zatem silny czynnik sprzyjający pozytywnej ocenie przesłanki interesu publicznego, dokonywanej przez krajowe organy przymusowej restrukturyzacji, co pozytywnie weryfikuje hipotezę H1.

5.6.3 Weryfikacja hipotezy H2: *Przymusowa restrukturyzacja banku przyczynia się do ochrony jego klientów dzięki zachowaniu aktywów banku w sektorze i wykorzystaniu mechanizmów finansowania ze środków publicznych.*

Realizując cel szczegółowy dotyczący identyfikacji czynników umożliwiających ochronę interesów klientów banków zagrożonych upadłością, w monografii przyjęto, że ochrona ta obejmuje działania mające na celu zachowanie wartości zdeponowanych środków oraz zainwestowanych w instrumenty dłużne banku, a także utrzymanie dostępu do wykorzystywanych usług finansowych. Powinny one być realizowane na uczciwych warunkach, bez dyskryminacji klientów wynikającej z ich powiązań z bankiem zagrożonym upadłością.

Negatywna ocena przesłanki interesu publicznego skutkuje likwidacją niewypłacalnego banku w ramach postępowania upadłościowego. W takich przypadkach nie analizuje się potencjalnych skutków zastosowania mechanizmów *resolution*, ponieważ publicznie dostępne dane często nie pozwalają na wiarygodne oszacowanie wartości aktywów w różnych wariantach. W przeciwieństwie do takich przypadków, konsekwencją pozytywnej oceny tej przesłanki jest konieczność przeprowadzenia trzech wycen aktywów i zobowiązań banku zagrożonego upadłością.

Wycena 1 – przeprowadzana zgodnie z przepisami rachunkowości oraz zasadą ostrożnej wyceny, służy ustaleniu, czy bank spełnia przesłanki banku „na progu upadłości” lub „zagrożonego upadłością” (art. 36 ust. 1 BRRD).

Wycena 2 – określenie wartości rynkowej aktywów i zobowiązań w celu wyboru sposobu postępowania, wybór narzędzi *resolution* oraz warunków umorzenia lub konwersji zobowiązań (art. 36 ust. 4 BRRD).

Wycena 3 – sporządzana przy założeniu braku kontynuacji działalności (*gone concern*), a jej celem jest weryfikacja przestrzegania zasady *no creditor worse off* (NCWO), zwłaszcza w przypadku umorzenia lub konwersji długu albo pozostawienia zobowiązań w likwidowanej części banku (art. 74 BRRD).

Wyceny te odgrywają istotną rolę nie tylko w ocenie zasadności *resolution* i wyborze wariantu jego przeprowadzenia, lecz także w analizie konsekwencji podejmowanych decyzji dla klientów banku oraz stabilności sektora finansowego.

Analiza literatury oraz przegląd przypadków banków poddanych przymusowej restrukturyzacji wykazały, że skuteczna ochrona interesów klientów wymaga mechanizmów minimalizujących ich straty, a jednocześnie zapobiegających destabilizacji systemu bankowego oraz systemu gwarantowania depozytów. Wyniki badań potwierdziły, że określone w Dyrektywie BRR cele uzasadniające przesłankę interesu publicznego są zgodne z postulatem ochrony klientów banków zagrożonych

upadłością, mimo że nie jest on *explicite* wymieniony w BRRD. W przypadku zdecydowanej większości banków poddanych przymusowej restrukturyzacji powyższe wyceny nie zostały upublicznione. Dostępne były jedynie dla czterech banków w Polsce oraz jednego w Danii. Analiza tych wycen wykazała, że w każdym przypadku wybierano wariant postępowania, w którym wartość aktywów banku była najwyższa. Porównanie wycen dla poszczególnych scenariuszy potwierdziło, że wybór ścieżki najlepiej zabezpieczającej wartość aktywów skutkowało zmniejszeniem wydatków z funduszy publicznych oraz ograniczeniem strat ponoszonych przez wierzycieli, w tym klientów banku.

Dodatkowym wsparciem dla powyższych wniosków jest autorski model optymalizacyjny oparty na maksymalizacji funkcji użyteczności. Wartość tej funkcji zależy od wysokości kosztów przymusowej restrukturyzacji małych i średnich banków, pokrywanych zarówno z funduszy publicznych (fundusz restrukturyzacyjny oraz system gwarantowania depozytów), jak i przez wierzycieli banku, zgodnie z mechanizmami określonymi w Dyrektywie BRR. Konstrukcja modelu opiera się na ramach analitycznych zaproponowanych przez White'a i Yorulmazera (2014), co oznacza przyjęcie dwóch założeń:

- w każdej chwili t poprzedzającej uznanie banku za podmiot upadający lub zagrożony upadłością i podjęcie decyzji przez organ przymusowej restrukturyzacji, bank finansuje swoje aktywa A_t depozytami gwarantowanymi (przez publiczny system gwarantowania depozytów) D_t , innymi zobowiązaniami U_t (w tym depozytami niegwarantowanymi) oraz kapitałem własnym;
- wartość bieżąca kapitału własnego E_t jest tożsama z wartością aktywów netto, tj. wartością aktywów pomniejszoną o wartość zobowiązań, tj. $E_t = A_t - (D_t + U_t)$, natomiast aktywa banku są obciążone ryzykiem i mogą ulegać deprecjacji w trakcie działania banku oraz w wyniku decyzji podejmowanych przez organ przymusowej restrukturyzacji.

Przyjęcie tych założeń umożliwia porównanie kosztów w dwóch wariantach przymusowej restrukturyzacji wykorzystywanych w małych i średnich bankach oraz kosztów likwidacji banku w postępowaniu upadłościowym (tab. 4).

Tabela 4. Porównanie kosztów w likwidacji oraz w wybranych ścieżkach przymusowej restrukturyzacji

Wariant postępowania	Likwidacja w postępowaniu upadłościowym	Przejęcie przez inny podmiot	Utworzenie banku pomostowego
Wartość aktywów	Wartość likwidacyjna pomniejszona o koszty postępowania upadłościowego $(1 - l^*)A_2$	Wartość zaakceptowana przez podmiot przejmujący (z kosztami relokacji) $(1 - k)A_2$	Wartość w Wycenie 2 A_2
Koszty ponoszone przez wierzycieli ⁷ y	$[U_2, (D_2 + U_2 - (1 - l^*)A_2)^+]$	$y \in [y, y_{max}]$	$y \in [y, y_{max}]$
Koszty pokrywane ze środków publicznych x	$[D_2 - (1 - l^*)A_2]^+$	$D_2 + U_2 - (1 - k)A_2 - y$	$D_2 + U_2 - (1 - c^*)A_2 - y$
Koszty łączne K^8 $K = x + y$	$D_2 + U_2 - (1 - l^*)A_2$	$D_2 + U_2 - (1 - k)A_2$	$D_2 + U_2 - (1 - c^*)A_2$

Legenda:

A_2, D_2, U_2 – wartości, odpowiednio, aktywów, depozytów gwarantowanych i pozostałych zobowiązań w Wycenie 2

l^* – współczynnik deprecjacji aktywów w postępowaniu upadłościowym, wynikający z wyceny *gone concern* oraz kosztów postępowania

k – współczynnik deprecjacji aktywów w zbyciu działalności, wynikający z kosztów relokacji

c^*A_2 – koszty utworzenia kapitału banku pomostowego

y – minimalna kwota umorzeń zobowiązań, wynikająca z art. 44 ust. 4 BRRD

y_{max} – maksymalna kwota umorzeń zobowiązań, wynikająca z zasady NCWO.

Źródło: opracowanie własne.

W modelu przyjęto, że koszty kapitałowe, takie jak straty banku oraz utworzenie kapitału banku pomostowego, są pokrywane z funduszy publicznych (fundusz przymusowej restrukturyzacji oraz fundusz gwarantowania depozytów) oraz nieobjętych gwarancjami wierzycieli banku, zgodnie z mechanizmem i ograniczeniami wprowadzonymi w BRRD. W pozostałym zakresie dowolności zaproponowano symulację optymalnego podziału kosztów, znajdując maksimum funkcji użyteczności. Rozważono dwie propozycje funkcji użyteczności:

- a) liniową względem kosztów ponoszonych przez obie strony:

$$U(x, y) = -(x + ay),$$

przy czym współczynnik $a > 0$ może być interpretowany jako poziom intencji ochrony wierzycieli banku, oraz

- b) quasi-liniową odzwierciedlającą zamiar wyłączenia określonych zobowiązań z zakresu umorzeń:

$$U(x, y) = -x + f(y),$$

⁷ Dla przypomnienia: ograniczenia na wysokość kosztów pokrywanych przez wierzycieli wynikają z zapisów art. 44 BRRD.

⁸ Dla ścieżki likwidacji, w przypadku braku konieczności wypłaty środków gwarantowanych, tj. $(1 - l^*)A_2 \geq D_2$, $x = 0$, $y = D_2 + U_2 - (1 - l^*)A_2$. W przeciwnym razie $x = D_2 - (1 - l^*)A_2$, $y = U_2$.

gdzie $f(y)$ jest funkcją ściśle malejącą i wklęsłą $\frac{df}{dy} < 0$, $\frac{d^2f}{dy^2} < 0$.

W przypadku liniowej funkcji użyteczności optymalne stają się rozwiązania skrajne. Wartość $a < 1$ oznacza preferencję ochrony środków publicznych nad ochroną środków wierzycieli. Przeprowadzenie przymusowej restrukturyzacji będzie preferowane, gdy wykorzystanie środków publicznych będzie mniejsze niż w postępowaniu upadłościowym, w którym wynosi $[D_2 - (1 - l^*)A_2]^+$. Wykorzystanie środków wierzycieli ograniczone jest wyłączone zasadą NCWO do wysokości $[U_2, (D_2 + U_2 - (1 - l^*)A_2)^+]$. Środki z funduszu restrukturyzacji zostaną wykorzystane tylko wtedy, gdy łączne koszty przekraczają tę wartość.

Z kolei gdy większe znaczenie przykładane jest do ochrony środków klientów (wierzycieli) banku, $a > 1$, przymusowa restrukturyzacja jest zwykle preferowaną ścieżką, gdyż $U(x, y)$ osiąga maksimum przy jak najmniejszym wykorzystaniu środków wierzycieli, tj. wartości y wynikającej z warunku pokrycia 8% TLOF w drodze umorzenia instrumentów kapitałowych i dłużnych.

Przyjęcie liniowej funkcji użyteczności, czyli pełnej substytucji środków wierzycieli przez fundusze publiczne, wydaje się bardzo rygorystyczne i trudne do uzasadnienia. Niemniej jednak dotychczasowe przypadki postępowań sugerują, że taka funkcja może adekwatnie odzwierciedlać preferencje organów przymusowej restrukturyzacji. Działania podejmowane przez te organy – między innymi we Włoszech i Polsce – wskazywały na dążenie do minimalizacji kosztów ponoszonych przez wierzycieli. Z kolei krajowy organ *resolution* w Danii przeprowadził restrukturyzację dwóch lokalnych banków (Andelskassen) z bardzo szerokim zakresem umorzeń, nie wyłączając żadnych zobowiązań poza depozytami gwarantowanymi. Wyniki te ukazują skrajnie przeciwne podejścia – podczas gdy niektóre organy starają się ograniczyć koszty obciążające wierzycieli, inne dążą do maksymalnego ograniczenia wykorzystania funduszy publicznych.

Z kolei zastosowanie quasi-liniowej postaci funkcji do odzwierciedlenia preferencji organu przymusowej restrukturyzacji wskazuje na pewien „uniwersalnie” pożądaný zakres umorzeń, niezależny od wysokości łącznych kosztów niezbędnych do pokrycia strat i przeprowadzenia *resolution*⁹. Taki model może ułatwić wybór pomiędzy likwidacją a *resolution*, ale poza szczególnymi przypadkami, nie pozwoli to na wskazanie preferowanego narzędzia przymusowej restrukturyzacji. W tym ostatnim przypadku decydująca pozostaje łączna kwota poniesionych kosztów, wynikająca ze stopnia deprecjacji aktywów.

W konsekwencji zachowanie większej wartości aktywów zwiększa szansę na powodzenie przymusowej restrukturyzacji i zachęca do zaangażowania środków z funduszy publicznych (fundusz przymusowej restrukturyzacji oraz fundusz gwarantowania depozytów, utworzone z wpłat od sektora bankowego) na pokrycie strat i kosztów postępowania. Zaangażowanie środków publicznych i kontrola procesu przez organy państwowe mogą z kolei ułatwić podmiotom prywatnym decyzję o udzieleniu dodatkowego wsparcia. Wszystkie wymienione czynniki pozwalają zmniejszyć skalę umorzeń i zachować świadczenie klientom usług finansowych, w tym dostępu do rachunków, realizacji płatności i możliwości zaciągania kredytu. Wyniki modelu potwierdziły, że **przymusowa restrukturyzacja banku przyczynia się do ochrony jego klientów poprzez zachowanie wartości aktywów oraz wykorzystanie mechanizmów**

⁹ O ile maksimum lokalne znajduje się w zakresie ograniczonym łącznym poziomem kosztów oraz przedstawionymi wcześniej zapisami art. 44 BRRD.

finansowania ze środków publicznych, co pozwala na ograniczenie strat ponoszonych przez wierzycieli. Hipoteza H2 została zweryfikowana pozytywnie.

5.6.4 Weryfikacja hipotezy H3: *Nieprecyzyjne zapisy Dyrektywy BRR dotyczące przesłanek uruchomienia resolution oraz zakresu umarzanych zobowiązań mogą skutkować podważeniem decyzji organu o przymusowej restrukturyzacji.*

Przegląd przypadków banków uznanych za upadające lub zagrożone upadłością w Unii Europejskiej w okresie obowiązywania Dyrektywy BRR wykazał, że identyfikacja celów *resolution* określonych w BRRD nie opierała się na obiektywnych kryteriach, lecz była wynikiem decyzji dyskrecjonalnych. W efekcie banki o podobnym profilu i skali działalności były poddawane odmiennym procedurom.

Dla realizacji celu szczegółowego: identyfikacji trudności realizacji ochrony klientów banków poddanych przymusowej restrukturyzacji na przykładzie przypadków w Polsce, przeprowadzony został pogłębiony przegląd tych banków, pokazujący przyczyny zagrożenia upadłością i uwarunkowania decyzji podejmowanych przez Komisję Nadzoru Finansowego oraz Bankowy Fundusz Gwarancyjny. W ramach tego przeglądu poddano krytycznej ocenie formalne kryteria oceny przesłanki interesu publicznego i dokonano próby wskazania rzeczywistych przyczyn ingerencji organów państwowych. Dla każdego z banków poddanych *resolution* wskazano przeszkody (*impediments*) ograniczające skuteczność podejmowanych działań. Przeprowadzono również analizę skutków podejmowanych działań dla klientów tych banków, koncentrując się na grupach klientów, którzy w poszczególnych przypadkach ponieśli największe szkody.

Wyniki tych analiz wykazały, że identyfikacja celów wskazanych w Dyrektywie BRR uzasadniających przesłankę interesu publicznego nie była dokonywana na podstawie obiektywnych kryteriów. Przeciwnie, w świetle wyników przeprowadzonego przeglądu decyzje te wykazywały cechy arbitralności, skutkujące odmiennymi rozstrzygnięciami w bankach podobnych do siebie pod względem wielkości, struktury bilansu oraz prowadzonej działalności.

Taka praktyka tworzyła istotną niepewność dotyczącą dalszego postępowania z bankiem na progu upadłości lub zagrożonym upadłością i konsekwentnie niepewność sytuacji jego klientów. Brak w BRRD zapisów wprowadzających obiektywne kryteria wszczęcia *resolution* przyczyniał się także do istotnego zwiększenia ryzyka prawnego, gdyż stanowił mocny argument do zaskarżenia decyzji o wszczęciu przymusowej restrukturyzacji. W określonych sytuacjach wpłynęło to na opóźnienie momentu podjęcia decyzji, skutkujące powstaniem wyższych strat w banku, a w konsekwencji koniecznością zwiększenia wolumenu umarzanych zobowiązań od wierzycieli banku oraz praw i roszczeń pozostałych klientów.

Przeprowadzone badania potwierdziły ponadto prezentowane w literaturze tezy, że kryteria uznania banku za podmiot na progu upadłości lub zagrożony upadłością oraz kryteria uznania nieskuteczności dalszych działań nadzorczych nie są oparte na obiektywnych miernikach, ale pozostają dyskrecjonalne, co skutkowało zezwoleniem na funkcjonowanie banków niespełniających norm regulacyjnych (wyrozumiałość nadzorcza), w szczególnych przypadkach również banków z ujemnymi funduszami własnymi. Takie działania w połączeniu z niepewnością co do identyfikacji przesłanki

interesu publicznego mogą sugerować wpływ czynników pozamerytorycznych i w konsekwencji obniżać zaufanie do organów państwowych.

Przegląd banków poddanych przymusowej restrukturyzacji pokazał, że rzeczywistą (choć niewskazywaną w formalnych dokumentach) motywacją podjęcia interwencji była ochrona interesów klientów banku, rozumiana jako poprawa ich sytuacji w porównaniu z postępowaniem upadłościowym. Pomimo to utrata środków klientów wskutek umorzeń (lub pozostawienia ich w podmiocie rezydualnym) oraz uniemożliwienie egzekwowania roszczeń wobec banku były społecznie nieakceptowalne. Wyniki przeprowadzonych badań potwierdziły hipotezę H3: nieprecyzyjne zapisy Dyrektywy BRR dotyczące przesłanek wszczęcia *resolution* oraz zakresu umarzanych zobowiązań mogą prowadzić do podważenia decyzji organów *resolution*. Skutkuje to arbitralnością decyzji o przymusowej restrukturyzacji w porównaniu ze scenariuszem likwidacyjnym, niepewnością klientów co do konsekwencji *resolution* oraz koniecznością rekompensowania strat poza mechanizmem BRRD.

Brak jednoznacznych zapisów w Dyrektywie BRR osłabia pozycję organów *resolution*, czego konsekwencją są zrealizowane lub oczekiwane rekompensaty wypłacone poza mechanizmem ustalonym przez BRRD. W wyniku przeprowadzonych analiz pozytywnie zweryfikowano hipotezę H3 i stwierdzono, że **nieprecyzyjne zapisy Dyrektywy BRR dotyczące przesłanek uruchomienia *resolution* oraz zakresu umarzanych zobowiązań mogą skutkować podważeniem decyzji organu o przymusowej restrukturyzacji**. Wnioski te wskazują na potrzebę doprecyzowania kryteriów wszczynania *resolution* oraz wprowadzenia standardów transparentności w ocenie przesłanki interesu publicznego.

5.7 Wnioski i rekomendacje

Wyniki prezentowane w monografii pozwalają na sformułowanie wniosków i rekomendacji dotyczących zmian w regulacjach i praktykach stosowanych wobec banków zagrożonych upadłością. Sposób postępowania z takimi bankami przedstawiony w Dyrektywie BRR miał stanowić odpowiedź regulacyjną na występujące (szczególnie w okresie kryzysu 2008–2012) przypadki banków, które uzyskały znaczące wsparcie ze środków publicznych w obawie przed tym, że ich upadłość doprowadzi do destabilizacji sektora finansowego lub całej gospodarki kraju. Zaproponowany mechanizm miał w takich sytuacjach wprowadzać w banku „stan wyjątkowy”, tj. zawieszenie praw akcjonariuszy i określonych wierzycieli (a także pewnych grup klientów banku), skutkujący wyjęciem zagrożonego banku z rynku przy jednoczesnym podtrzymaniu jego najbardziej istotnych funkcji i ograniczonym zaangażowaniu środków publicznych.

Obserwowana praktyka przeprowadzania *resolution* w małych i średnich bankach jest trudna do uzasadnienia na gruncie obecnych regulacji, a prezentowane przez organy przymusowej restrukturyzacji sposoby oceny przesłanki interesu publicznego były kontrowersyjne. Ograniczenie tego mechanizmu do dużych banków mogłoby jednak być postrzegane jako podział na banki lepsze, tj. otrzymujące wsparcie, oraz gorsze, pozbawione takiego wsparcia, co może również przekładać się na fragmentację rynku ze względu na poziom i zakres ochrony klientów. W niektórych krajach UE (np. Dania) przymusowa restrukturyzacja stała się standardowym sposobem postępowania z zagrożonymi bankami niezależnie od ich wielkości i skali działania.

Analiza zapisów BRRD, przegląd literatury przedmiotu oraz przegląd przypadków w Unii Europejskiej i rozszerzone studium przypadków w Polsce wskazują na istotne trudności w przeprowadzeniu *resolution* w bankach detalicznych. Brak zobowiązań

kwalifikowalnych do umorzenia lub zamiany na kapitał, charakterystyczny dla tych banków, skutkuje koniecznością dokonania umorzeń szerokiego zakresu pozostałych zobowiązań lub zdobycia wsparcia od podmiotów prywatnych. Problem ten jest szczególnie istotny dla małych podmiotów, w tym banków spółdzielczych, dla których znalezienie nabywców instrumentów kwalifikowalnych niebędących inwestorami detalicznymi może być problematyczne.

Monografia wypełnia istotną **lukę badawczą**, łącząc perspektywy: filozoficzną, ekonomiczną, prawną i instytucjonalną w analizie mechanizmu *resolution*. Autor nie postrzega *resolution* wyłącznie jako procedury prawnej, lecz przede wszystkim jako narzędzie realizacji nadrzędnych celów społeczno-ekonomicznych. Dzięki podejściu łączącemu badania ilościowe z analizą regulacji prawnych praca dostarcza nowych narzędzi analitycznych oraz praktycznych wskazówek, które mogą wspierać rozwój bardziej efektywnych i sprawiedliwych mechanizmów rozwiązywania sytuacji kryzysowych w systemie finansowym. Poniżej przedstawiono główne **rekomendacje** wynikające z analizy.

- Doprecyzowanie kryteriów oceny przesłanki interesu publicznego, tak aby decyzje o *resolution* były bardziej przewidywalne i spójne.
- Opracowanie nowych instrumentów *resolution* dla banków detalicznych, które mają ograniczony dostęp do kwalifikowalnych zobowiązań.
- Wzmocnienie przejrzystości działań organów *resolution*, w tym upublicznianie wycen i analiz uzasadniających podjęte decyzje.
- Unifikacja podejścia do *resolution* w krajach UE, aby uniknąć znacznych różnic w traktowaniu banków o podobnym profilu w różnych jurysdykcjach.

Wnioski te mogą stanowić podstawę do dalszych badań i zmian legislacyjnych, których celem jest stworzenie bardziej przewidywalnego, sprawiedliwego i skutecznego systemu *resolution*, uwzględniającego zarówno stabilność finansową, jak i ochronę klientów banków.

6. Inne osiągnięcia naukowo-badawcze

Brałem udział w wymienionych niżej projektach badawczych:

- 2000–2004 – Matematyczne metody w analizie rynków i instrumentów finansowych w Polsce – uczestnik projektu KBN PBZ 016/P03/99 – kierownik prof. dr hab. Marek Rutkowski (Wydział Matematyki Politechniki Warszawskiej);
- 2020–2022 – Nieprawidłowości na rynku usług finansowych a decyzje konsumentów w świetle teorii planowanego działania Ajzena, uwagi Fishera oraz procesualnego modelu perswazji McGuire’a – uczestnik projektu Instytutu Ekspertyz Ekonomicznych i Finansowych w Łodzi;
- 2021–2025 – Analiza i ocena zjawisk naruszania bezpieczeństwa obrotu gospodarczego i konsumenckiego na rynkach finansowych i w sektorze instytucji finansowych – kierownik projektu realizowanego przez Zakład Rynków Finansowych, Bankowości i Ubezpieczeń Instytutu Ekspertyz Ekonomicznych i Finansowych w Łodzi;

- 2023–2015 – Determinants of banks' intrinsic loss-absorbing capacity – kierownik projektu finansowanego przez Wydział Ekonomiczno-Socjologiczny Uniwersytetu Łódzkiego;
- 2023–2024 – Analiza sytuacji finansowej Polaków, w tym kredytobiorców, a także ich oczekiwania i ocena działalności państwa w związku z sytuacją na rynku kredytów hipotecznych – uczestnik badania przeprowadzonego na zlecenie Rzecznika Finansowego;
- 2024–2025 – Dostępność usług bankowych dla osób ze szczególnymi potrzebami – uczestnik badania przeprowadzonego na zlecenie Rzecznika Finansowego.

Jestem autorem lub współautorem 13 recenzowanych publikacji naukowych w dziedzinie nauk społecznych, w dyscyplinie ekonomia i finanse, w tym:

- autorem jednej monografii,
- autorem rozdziałów w 3 monografiach.
- autorem 6 artykułów i współautorem 2 artykułów recenzowanych,
- autorem rozdziału w podręczniku akademickim.

Ponadto jestem autorem 7 opublikowanych preprintów (nierecenzowanych) oraz współautorem raportów wymienionych w załączniku do autoreferatu.

Jedna monografia zawierająca rozdział mojego autorstwa jest indeksowana w Web of Science Core Collection. Trzy z moich artykułów zostały opublikowane w czasopiśmie posiadającym Impact Factor i indeksowanych w bazie Scopus, z czego dwa są również w Web of Science Core Collection (szczegółowe informacje znajdują się w załączonym spisie publikacji).

Jestem także współautorem podręcznika akademickiego *Zarządzanie ryzykiem* pod redakcją prof. K. Jajugi, wydanego w 2019 r. przez Wydawnictwo Naukowe PWN, autorem rozdziału „Zarządzanie ryzykiem w banku”.

Przed uzyskaniem stopnia naukowego doktora, w okresie prowadzenia badań w dziedzinie nauk ścisłych i przyrodniczych, w dyscyplinie nauk fizycznych, byłem współautorem 11 artykułów naukowych. Wszystkie są indeksowane w bazie Scopus, a 10 z nich znajduje się w Web of Science Core Collection.

Obecnie moje badania naukowe koncentrują się na zarządzaniu ryzykiem w sektorze bankowym, ze szczególnym naciskiem na mechanizmy ochrony interesów klientów w sytuacjach kryzysowych. Specjalizuję się w analizie procesów przymusowej restrukturyzacji banków oraz modelowaniu narzędzi służących ochronie klientów i zapewnieniu stabilności finansowej.

Moje zainteresowania badawcze w dyscyplinie ekonomia i finanse obejmują następujące obszary:

- zarządzanie kryzysami w sektorze finansowym,
- zarządzanie ryzykiem i nadzór ostrożnościowy nad instytucjami kredytowymi,
- ochrona nieprofesjonalnych uczestników rynku usług finansowych.

Badania w tych obszarach często się pokrywają, co znalazło odzwierciedlenie w moich publikacjach.

Najważniejsze publikacje z obszaru zarządzania kryzysami w sektorze finansowym:

- **Stopczyński, A. R.** (2020). Estimating the Required Amount of a Bank's Loss-Absorbing Capacity. *Emerging Markets Finance and Trade*, 57(13), 3707–3720. <https://doi.org/10.1080/1540496X.2020.1810012> (Impact Factor 4.859; SJR 0.96, indeksowany w Web of Science Core Collection oraz Scopus)
- **Stopczyński A. R.** (2020). Banki na progu upadłości – refleksje nad postępowaniem / Banks likely to fail – thoughts on conduct. *Bank i Kredyt*, 51(5), 517–548 (SJR 0.109, indeksowany w Scopus)
- **Stopczyński A. R.** (2020). Does bank resolution rule out the use of public funds? The case of the Podkarpacki Bank Spółdzielczy. *Finanse i Prawo Finansowe / Journal of Finance and Financial Law*, 1(25), 81–104. <https://doi.org/10.18778/2391-6478.S.2021.08>

W artykule *Estimating the Required Amount of a Bank's Loss-Absorbing Capacity* podjęto próbę określenia poziomu zdolności banków do absorbowania strat (*loss-absorbing capacity* – LAC) zapewniającego bezpieczeństwo ich funkcjonowania. Przeanalizowano zdolność banków do absorbowania strat w celu zapewnienia stabilności ich funkcjonowania. Podstawą do podjęcia tego zagadnienia było wdrożenie mechanizmu *bail-in* w ramach Dyrektywy BRR, zakładającego wykorzystanie zobowiązań banku do pokrycia strat i rekaptalizacji w sytuacji zagrożenia niewypłacalnością.

Celem badań było opracowanie ilościowego modelu pozwalającego na wyznaczenie wymaganego poziomu LAC dla różnych wariantów *resolution* oraz ocena wpływu wymogów kapitałowych i buforów regulacyjnych na ten poziom. W zaproponowanym modelu uwzględniono trzy zasadnicze elementy:

- zmniejszenie skali działalności banku po przeprowadzeniu *resolution* i jego wpływ na przyszłe wymogi kapitałowe,
- różnice wynikające z reżimów regulacyjnych (Basel II i Basel III) w kontekście wymaganego poziomu LAC,
- koszty alokacji aktywów (*misallocation costs*) oraz konieczność odbudowy kapitału własnego i LAC po *resolution*.

Przeanalizowano dwa główne warianty *resolution*:

- przejęcie aktywów przez inny podmiot (*purchase and assumption* – P&A),
- rekaptalizację banku.

Wykazano, że wyższe wymogi kapitałowe wprowadzone w Basel III zwiększają stabilność finansową banków, ale jednocześnie podnoszą wymagany poziom LAC. Różnice między Basel II a Basel III są szczególnie widoczne w przypadku niewielkich strat.

Na podstawie wyników badań opracowano model wspierający wybór optymalnego wariantu *resolution* w oparciu o dostępne raporty okresowe. Zastosowanie modelu umożliwia bardziej precyzyjne określenie wymagań kapitałowych oraz minimalnego poziomu LAC, co wzmacnia wiarygodność mechanizmu *bail-in*. Podkreślono również, że skuteczność *resolution* zależy nie tylko od dostępnego kapitału własnego, ale także od udziału długu podporządkowanego w LAC.

Artykuł *Banki na progu upadłości – refleksje nad postępowaniem* zawiera szczegółową analizę mechanizmu przymusowej restrukturyzacji banków (*resolution*), uwzględniającą jego wiarygodność, wykonalność oraz wpływ na ryzyko systemowe

i stabilność sektora bankowego. Celem pracy była ocena skuteczności narzędzi przewidzianych w Dyrektywie BRR, w tym mechanizmu *bail-in*, w kontekście ich zastosowania w polskim sektorze bankowym, ze szczególnym uwzględnieniem małych i średnich banków.

W artykule przeanalizowano mechanizm przymusowej restrukturyzacji banków, oceniając jego skuteczność w kontekście stabilności sektora finansowego i ryzyka systemowego. Poruszono zagadnienia dyscypliny rynkowej (*market discipline*) oraz pokusy nadużycia (*moral hazard*). Wskazano, że przeniesienie kosztów niewypłacalności na wierzycieli może zwiększyć dyscyplinę rynkową, ale jednocześnie wymaga ochrony deponentów, którzy często nie są w stanie monitorować ryzyka podejmowanego przez banki. W artykule tym skupiono się na następujących problemach badawczych:

- *resolution* jako mechanizm ochrony systemu finansowego – wskazano, że skuteczność *resolution* zależy od przewidywalności procesu oraz równowagi między ochroną wierzycieli a stabilnością sektora finansowego;
- podział kosztów niewypłacalności – przeanalizowano konsekwencje przeniesienia kosztów *resolution* na wierzycieli banków;
- zróżnicowanie narzędzi *resolution* – oceniono przydatność poszczególnych instrumentów BRRD w restrukturyzacji małych i średnich banków;
- rola deponentów i instytucji państwowych – podkreślono konieczność ochrony klientów, aby uniknąć społecznego oporu wobec działań podejmowanych w ramach *resolution*.

Stwierdzono, że przeniesienie kosztów *resolution* na wierzycieli może ograniczyć pokusę nadużycia, ale wymaga odpowiednich mechanizmów ochrony deponentów. Zwrócono również uwagę na arbitralność decyzji o wszczęciu *resolution*, co może osłabiać jego wiarygodność.

W artykule ***Does bank resolution rule out the use of public funds? The case of the Podkarpacki Bank Spółdzielczy*** przeanalizowano przyczyny i proces przymusowej restrukturyzacji Podkarpackiego Banku Spółdzielczego (PBS), koncentrując się na sposobie wykorzystania środków publicznych w procedurze *resolution*. Analizie poddano:

- działania zarządu banku przed przymusową restrukturyzacją,
- decyzje organów nadzoru i organu *resolution*,
- przesłanki interesu publicznego,
- wybór narzędzia *resolution*,
- udział obligacji i depozytów klientów w pokryciu strat.

Wskazano na niespójność decyzji dotyczących ochrony depozytów jednostek samorządu terytorialnego. Stwierdzono, że udział tych podmiotów w pokryciu strat został później zrekompensowany środkami publicznymi, co podważa wiarygodność procedury *resolution*.

Podkreślono potrzebę doprecyzowania przepisów dotyczących wykorzystania środków publicznych w restrukturyzacji oraz zapewnienia większej przewidywalności mechanizmu *resolution*, szczególnie w odniesieniu do małych banków lokalnych.

Praca nad tym artykułem stała się inspiracją do głębszej analizy ocen przesłanki interesu publicznego w decyzjach dotyczących przymusowej restrukturyzacji banków.

Wnioski te wskazują na potrzebę wypracowania bardziej przewidywalnych mechanizmów *resolution*, zwłaszcza w przypadku małych lokalnych banków, tak aby proces restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji był zarówno bezpieczny dla sektora bankowego, jak i społecznie akceptowalny.

W obszarze zarządzania ryzykiem i nadzorem nad instytucjami kredytowymi, istotne są rozdziały trzech publikacji książkowych:

- Jajuga, K., Czerwińska, T. (red.). (2016). *Ryzyko instytucji finansowych. Współczesne trendy i wyzwania*, C.H. Beck ISBN 978-83-255-7318-8, ISBN e-book 978-83-255-7319-5 (autor rozdziału „Zarządzanie ryzykiem płynności”).
- Novotny, E., Mooslechner, P., Ritzberger-Grünwald, D. (red.). (2011). *Post-Crisis Growth and Integration in Europe*. Edward Elgar Publ. Ltd. ISBN 978-0-85793-290-7, eISBN 978-0-85793-291-4. <https://doi.org/10.4337/9780857932914> (indeksowana w Web of Science Core Collection oraz Scopus) (autor rozdziału „The Need for an Enhanced Role of Local Supervisors and Shareholder Oversight”, <https://doi.org/10.4337/9780857932914.00026>).
- Jajuga, K. (red.). (2019). *Zarządzanie ryzykiem* (wyd. 2). Wydawnictwo Naukowe PWN. ISBN 978-83-01-20054-1 (autor rozdziału „Zarządzanie ryzykiem w banku”).

Celem naukowym monografii *Ryzyko instytucji finansowych. Współczesne trendy i wyzwania* było przedstawienie głównych nurtów podejścia do zarządzania ryzykiem instytucji finansowych oraz przegląd wyników badań prowadzonych przez środowisko naukowe. Monografia prezentuje główne nurty podejścia do zarządzania ryzykiem instytucji finansowych oraz przegląd wyników badań prowadzonych w tym zakresie. W pracy uwzględniono zarówno instrumenty pomiaru i narzędzia zarządzania ryzykiem, jak i zagadnienia stabilności systemu finansowego oraz ryzyka systemowego. W rozdziale „**Zarządzanie ryzykiem płynności**” przeanalizowano najważniejsze aspekty zarządzania ryzykiem płynności w instytucjach finansowych. Podkreślono fundamentalną rolę płynności w stabilności finansowej oraz przedstawiono czynniki wewnętrzne i zewnętrzne wpływające na jej poziom. Omówiono narzędzia i metody monitorowania oraz utrzymywania płynności, a także przeprowadzono ocenę skuteczności takich metod, jak analiza płynności aktywów, analiza struktury czasowej przepływów pieniężnych, analiza scenariuszowa oraz testy warunków skrajnych. Podkreślono znaczenie proaktywnego podejścia do zarządzania płynnością w zmiennym otoczeniu rynkowym i regulacyjnym. W drugiej części rozdziału zaprezentowano praktyczne wskazówki dla menedżerów ryzyka oraz decydentów w instytucjach finansowych. Ponadto przedstawiono rekomendacje dotyczące organizacji procesu zarządzania ryzykiem oraz tworzenia struktury limitów ograniczających ryzyko płynności.

W monografii *Post-Crisis Growth and Integration in Europe* została przedstawiona analiza wyzwań i perspektyw wzrostu gospodarczego oraz integracji europejskiej po kryzysie finansowym, który rozpoczął się w 2008 r. Praca przedstawia analizę wyzwań i perspektyw wzrostu gospodarczego oraz integracji europejskiej po kryzysie finansowym z 2008 r. Publikacja uwzględnia aspekty gospodarcze, polityczne i instytucjonalne, które wpływają na procesy integracyjne w Europie. W rozdziale „**The Need for an Enhanced Role of Local Supervisors and Shareholder Oversight**” podkreślono znaczenie wzmocnienia roli lokalnych organów nadzoru oraz nadzoru właścicielskiego w sektorze finansowym Unii Europejskiej. Wskazano, że po kryzysie finansowym kluczowe stało

się zwiększenie zaangażowania lokalnych nadzorców w monitorowanie instytucji finansowych. Podkreślono również potrzebę aktywnego udziału akcjonariuszy w procesach nadzorczych, co może przyczynić się do lepszego zarządzania ryzykiem i ograniczenia prawdopodobieństwa wystąpienia kolejnych kryzysów. W kontekście całej monografii rozdział wnosi istotny wkład w debatę na temat reformy nadzoru finansowego w Europie. Podkreślono w nim konieczność zrównoważenia nadzoru lokalnego i europejskiego oraz zaangażowania różnych interesariuszy w procesy nadzorcze.

W monografii *Zarządzanie ryzykiem* przedstawiono kompleksowy przegląd zagadnień związanych z zarządzaniem ryzykiem w instytucjach finansowych, uwzględniając zarówno teoretyczne, jak i praktyczne aspekty kontroli ryzyka. Monografia dostarcza kompleksowego przeglądu zagadnień związanych z zarządzaniem ryzykiem w instytucjach finansowych. Uwzględniono zarówno teoretyczne aspekty kontroli ryzyka, jak i praktyczne rozwiązania w zakresie metodologii identyfikacji, pomiaru i minimalizacji ryzyka w dynamicznym otoczeniu gospodarczym. Podkreślono znaczenie integracji narzędzi analitycznych z praktycznymi procedurami zarządzania ryzykiem, a także rolę regulacji nadzorczych w kształtowaniu polityk zarządzania ryzykiem. W drugim wydaniu książki rozdział „**Zarządzanie ryzykiem w banku**” został napisany od nowa, co pozwoliło na uwzględnienie najnowszych trendów i rozwiązań praktycznych. W rozdziale przeanalizowano specyfikę ryzyka kredytowego, rynkowego, operacyjnego oraz ryzyka płynności w bankach. Omówiono metody pomiaru i strategie ograniczania ryzyka, podkreślając znaczenie zintegrowanych narzędzi analitycznych oraz procedur operacyjnych. Zwrócono szczególną uwagę na:

- wpływ regulacji nadzorczych na kształtowanie polityki ryzyka,
- znaczenie kultury organizacyjnej w procesach zarządzania ryzykiem,
- rolę nadzoru instytucjonalnego,
- aktywny udział akcjonariuszy w kontroli zarządzania ryzykiem.

Podkreślono, że efektywne zarządzanie ryzykiem w instytucjach bankowych wymaga zastosowania nowoczesnych narzędzi monitoringu oraz spójnych procedur kontrolnych. Przedstawione w rozdziale rozwiązania mogą stanowić cenne wskazówki dla menedżerów ryzyka i decydentów w sektorze bankowym, przyczyniając się do zwiększenia przejrzystości i efektywności zarządzania ryzykiem.

W obszarze ochrony nieprofesjonalnych uczestników na rynku usług finansowych istotnymi publikacjami są następujące artykuły:

- **Stopczyński, A. R., Ziemba, M. (2022).** Why Do Consumers Purchase Further Financial Services? Application of the Theory of Planned Behaviour. *Czech Journal of Economics and Finance*, 72(3), 265–293. <https://doi.org/10.32065/CJEF.2022.03.04> (Impact Factor 0.5, SJR 0.216, indeksowany w Web of Science Core Collection i Scopus).
- **Stopczyński, A. R., Ziemba, M. (2021).** Rebuild Trust or Stigmatize Unfair Practices: How Can Consumer Protection Institutions Shape Pro-social Attitudes of Banks. *Social Entrepreneurship Review*, 1, 45–57. <https://doi.org/10.15678/SER.2021.1.03>

Artykuł „**Why Do Consumers Purchase Further Financial Services? Application of the Theory of Planned Behaviour**” stanowi wkład zarówno w rozwój teorii, jak i w

praktyczne podejście do ochrony konsumentów w sektorze finansowym, oferując nowe perspektywy i narzędzia analityczne. Przeanalizowano w nim determinanty decyzji konsumentów o zakupie kolejnych usług finansowych. Szczególną uwagę poświęcono wpływowi czynników psychologicznych (norm społecznych, postaw i poczucia kontroli), a także poziomowi wiedzy finansowej i świadomości praw konsumenckich.

Badanie oparto na teorii planowanego zachowania (*Theory of Planned Behaviour* – TPB) Icka Ajzena (1985, 1988), wyjaśniającej mechanizmy kształtowania intencji behawioralnych na podstawie trzech komponentów: postaw wobec zachowania, norm społecznych i postrzeganej kontroli behawioralnej. W artykule teorię Ajzena zastosowano w nowatorski sposób – w kontekście decyzji konsumenckich dotyczących usług finansowych. Analiza została oparta na danych zebranych za pomocą badania CAWI, przeprowadzonego na próbie 200 respondentów.

Mój wkład w tę publikację obejmował opracowanie całości analizy ilościowej, w tym:

- zaprojektowanie hierarchicznych modeli regresji logistycznej, uwzględniających wielopoziomową strukturę danych;
- dobór i konstrukcję zmiennych niezależnych, obejmujących zarówno czynniki behawioralne, jak i demograficzne;
- interpretację uzyskanych wyników i ich znaczenia dla polityki ochrony konsumentów.

Wyniki analizy ilościowej wskazują, że normy społeczne mają najsilniejszy wpływ na intencję zakupu kolejnej usługi finansowej. Wpływ postawy i poczucie kontroli jest również znaczący, ale wyraźnie mniejszy. Z kolei poziom wiedzy finansowej oraz świadomość praw konsumenckich nie wpływają istotnie na decyzje zakupowe, co sugeruje konieczność zmiany podejścia w politykach ochrony konsumentów.

Artykuł wnosi istotny wkład w rozwój badań nad zachowaniami konsumentów w sektorze finansowym, wskazując na konieczność skupienia działań regulacyjnych na zmianie norm społecznych, a nie tylko na edukacji finansowej.

W artykule „**Rebuild Trust or Stigmatize Unfair Practices: How Can Consumer Protection Institutions Shape Pro-social Attitudes of Banks**” dokonano analizy roli instytucji ochrony konsumentów w kształtowaniu postaw prospołecznych banków, przy zastosowaniu interdyscyplinarnego podejścia łączącego teorie z zakresu marketingu społecznego, zachowań konsumenckich oraz teorii organizacji.

W trakcie analizy wykazano, że instytucje ochrony konsumentów poprzez wdrażanie normatywnych regulacji oraz inicjowanie działań interwencyjnych mogą wpływać na budowanie zaufania i kształtowanie etycznych standardów w sektorze bankowym. Podkreślono, że efektywne mechanizmy interwencyjne przyczyniają się do zwiększenia transparentności działań banków, ograniczenia pokusy nadużycia i poprawy stabilności sektora finansowego.

Mój wkład w tę publikację polegał na rozwinięciu koncepcji wspólnego budowania zaufania przez instytucje nadzorcze oraz dostawców usług finansowych. Pracując nad tą koncepcją, opierałem się na moim wcześniejszym doświadczeniu w nadzorze bankowym, pozwalającym dostrzec, że skuteczna ochrona konsumentów wymaga nie tylko działań regulacyjnych, ale również aktywności po stronie instytucji finansowych. W artykule wykazano, że:

- zaufanie do sektora finansowego nie może być budowane wyłącznie przez regulacje, konieczna jest współpraca instytucji nadzorczych i samych banków;

- instytucje nadzorcze powinny promować samoregulację banków oraz wdrażanie dobrych praktyk;
- zwiększenie transparentności oraz wdrażanie spójnych regulacji pozwala na ograniczenie ryzyka systemowego, co ma istotne znaczenie dla stabilności całego sektora finansowego.

Artykuł wnosi istotny wkład do debaty na temat roli instytucji ochrony konsumentów, wskazując, że istotne znaczenie ma nie tylko egzekwowanie przepisów, ale również budowanie partnerskich relacji między regulatorem a sektorem finansowym.

7. Informacja o wykazywaniu się istotną aktywnością naukową albo artystyczną realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej

W latach 1986–1993 byłem zatrudniony w Instytucie Fizyki Doświadczalnej Wydziału Fizyki Uniwersytetu Warszawskiego, w Zakładzie Fizyki Cząstek Elementarnych. W tym okresie uczestniczyłem w badaniach struktury hadronów w ramach międzynarodowego zespołu ZEUS Collaboration.

Brałem udział w przygotowaniu eksperymentu ZEUS przy akceleratorze HERA w ośrodku DESY (Deutsches Elektronen-Synchrotron) w Hamburgu, będącego jednym z największych międzynarodowych projektów badawczych w fizyce wysokich energii. Moje prace dotyczyły zastosowania liczników proporcjonalnych do pomiaru energii cząstek powstających w wyniku zderzeń elektronów i protonów przy wysokich energiach. Przez ponad trzy lata pracowałem w ośrodku DESY, gdzie uczestniczyłem w testowaniu i kalibracji detektorów wykorzystywanych w eksperymencie.

W ramach współpracy wielokrotnie przebywałem również w Europejskim Ośrodku Badań Jądrowych (CERN) w Genewie. Wyniki badań zostały przedstawione w mojej rozprawie doktorskiej pt. „Liczniki proporcjonalne z mieszaniną Ar/CO₂ w kalorymetrze uzupełniającym detektora ZEUS”, napisanej pod kierunkiem prof. K. Jelenia (Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie). Moja działalność naukowa w tym okresie zaowocowała współautorstwem 11 recenzowanych publikacji naukowych oraz około 20 raportów technicznych.

Od 2019 r. jestem zatrudniony na stanowisku naukowym w Instytucie Ekspertyz Ekonomicznych i Finansowych w Łodzi (IEEF), pełniąc funkcję kierownika Zakładu Rynków Finansowych, Bankowości i Ubezpieczeń (ZRFBU).

W latach 2019–2024 (kadencja 4-letnia) byłem również członkiem Rady Naukowej tego Instytutu.

W 2024 r. zostałem powołany na kolejną kadencję do Rady Naukowej.

IEEF prowadzi działalność naukową oraz badawczo-rozwojową w obszarze ekonomii, finansów, rachunkowości, rynków kapitałowych, bankowości, ubezpieczeń oraz cyberprzestępczości gospodarczej. W ramach moich obowiązków:

- sporządzam ekspertyzy i opinie na zlecenie sądów, prokuratur oraz innych organów uprawnionych do prowadzenia postępowań;
- koordynuję i nadzoruję prace ekspertów zajmujących się przygotowywaniem opinii w ZRFBU.

Zakres ekspertyz i opinii wykonywanych przez ZRFBU obejmuje:

- analizę i wycenę instrumentów finansowych oraz wykrywanie manipulacji cenami,
- ocenę ryzyka związanego z instrumentami finansowymi,
- analizę funkcjonowania instytucji finansowych i rynków finansowych,
- badanie rzetelności informacji przekazywanej przez przedsiębiorstwa, w tym instytucje finansowe,
- analizę regulacji i nadzoru nad rynkami oraz instytucjami finansowymi,
- badanie mechanizmów piramid finansowych,
- identyfikację prowadzenia działalności finansowej bez wymaganych uprawnień.

Podstawowym celem badań prowadzonych w ZRFBU jest identyfikacja zjawisk dysfunkcyjnych na rynkach finansowych oraz w sektorze instytucji finansowych, a także ocena zagrożeń związanych z tymi zjawiskami. Praktycznym efektem badań jest wypracowanie narzędzi umożliwiających wczesne wykrywanie i eliminację dysfunkcji lub ograniczenie ich skutków.

IEEF prowadzi również projekty badawczo-rozwojowe w dziedzinie nauk społecznych, zwłaszcza w dyscyplinach ekonomia i finanse, nauki o zarządzaniu i jakości oraz nauki o bezpieczeństwie. W ramach tych badań prowadzone były m.in. projekty:

- „Nieprawidłowości na rynku usług finansowych a decyzje konsumentów w świetle teorii planowanego działania Ajzena, uwagi Fishera oraz procesualnego modelu perswazji McGuire’a”, którego efektem były m.in. następujące publikacje:

Stopczyński, A. (2024). *Balancing Autonomy and Paternalism: Consumer Preferences and the Limits of Financial Literacy in Financial Consumer Protection*. <https://ssrn.com/abstract=5125581>; <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.5125581>

Stopczyński, A. R., Ziemba, M. (2022). *Why Do Consumers Purchase Further Financial Services? Application of the Theory of Planned Behaviour*. *Czech Journal of Economics and Finance*, 72(3), 265–293. <https://doi.org/10.32065/CJEF.2022.03.04> (Impact Factor 0.5, SJR 0.216, indeksowany w Web of Science Core Collection, Scopus).

Stopczyński, A. R., Ziemba, M. (2021). *Rebuild Trust or Stigmatize Unfair Practices: How Can Consumer Protection Institutions Shape Pro-social Attitudes of Banks*. *Social Entrepreneurship Review*, 1, 45–57. <https://doi.org/10.15678/SER.2021.1.03>

- „Analiza i ocena zjawisk naruszania bezpieczeństwa obrotu gospodarczego i konsumenckiego na rynkach finansowych i w sektorze instytucji finansowych” – projekt niezakończony, w przygotowaniu są dwie monografie.

8. Inne informacje dotyczące działalności naukowej

8.1 Rola promotora pomocniczego

Jestem promotorem pomocniczym rozprawy doktorskiej Magdaleny Lesiak pt. „Dysfunkcyjne praktyki na rynku kapitałowym w Polsce”, obronionej 14. listopada 2024

r. na Wydziale Ekonomiczno-Socjologicznym Uniwersytetu Łódzkiego. Promotorem rozprawy jest dr hab. Monika Bolek, prof. UŁ.

8.2 Udział w konferencjach naukowych

Zaprezentowałem referaty na **12 konferencjach międzynarodowych**, w tym **8 zagranicznych**, oraz na **6 konferencjach krajowych**. W **4 konferencjach międzynarodowych** występowałem jako recenzent, prezentując koreferat, a w **5** pełniłem funkcję przewodniczącego sesji (*chairman*).

8.3 Recenzowanie publikacji w czasopismach naukowych międzynarodowych i krajowych

Jestem recenzentem artykułów naukowych w czasopismach zagranicznych i krajowych.

Czasopisma zagraniczne

- ***Emerging Markets Finance and Trade*, 2022** (IF 3.42, SJR 0.781) – *Capital Buffer on Equity Return: Evidence from GCC Countries* (4.05.2022), **recenzja zweryfikowana przez Publons**;
- ***Eastern European Economics*, 2024** (IF 1.3, SJR 0.35) – *Drivers of the Quality of IFRS Standard Adherence – A Case Study of Banks in Serbia* (6.12.2024), **recenzja zweryfikowana przez Publons**;
- ***Frontiers in Communication*, 2025** (IF 1.5, SJR 0.59) – *An Investigation of the Switching Behavior and Why Customers Switch Banks in the Retail Banking Sector* (17.01.2025).

Czasopisma krajowe

- ***Finanse i Prawo Finansowe* 2020** – *Hurst exponent, calculated with the use of the Siroky method on developed and emerging markets* (30.05.2020);
- ***Bezpieczny Bank* 2019 i 2021**
 - *Źródła płynności dla banku w procesie resolution – w poszukiwaniu optymalnych rozwiązań* (14.04.2021);
 - *Regulacyjne wyzwania finansowania inwestycji infrastrukturalnych* (5.05.2019);
- ***Zeszyty Naukowe Towarzystwa Doktorantów UJ* 2018** – *Analiza polskiego sektora bankowego na podstawie analizy wskaźnikowej banków komercyjnych* (17.03.2018).

9. Informacja o osiągnięciach dydaktycznych, popularyzujących naukę lub sztukę oraz organizacyjnych

W latach 1986–1993, podczas zatrudnienia na Wydziale Fizyki Uniwersytetu Warszawskiego, prowadziłem:

- ćwiczenia do wykładu „Wstęp do fizyki dla studentów I i II roku fizyki”,
- ćwiczenia do wykładu „Fizyka dla studentów matematyki”,

- zajęcia laboratoryjne w I Pracowni Fizycznej dla studentów fizyki, matematyki oraz biologii.

W 1996 r. w Warszawskim Instytucie Bankowości prowadziłem wykład „Zarządzanie ryzykiem w banku komercyjnym” w ramach szkoleń dla pracowników sektora finansowego.

W latach 1997–2007 prowadziłem wykłady i ćwiczenia z wyceny instrumentów finansowych oraz zarządzania ryzykiem finansowym na następujących uczelniach:

- Uniwersytet Warszawski – Wydział Zarządzania,
- Akademia Leona Koźmińskiego w Warszawie.

Jestem również promotorem pracy magisterskiej Alicji Marszałek pt. „Zmniejszenie wymogów kapitałowych instytucji finansowych za pomocą transakcji sekurytyzacji z wykorzystaniem kredytowego instrumentu pochodnego na przykładzie Kredyt Banku S.A.”, obronionej 20 lutego 2002 r. na Akademii Leona Koźmińskiego w Warszawie.

W latach 2010–2019 byłem członkiem Komisji Egzaminacyjnej dla Doradców Inwestycyjnych, powołanym przez Przewodniczącego KNF. Komisja ta odpowiadała za przeprowadzanie egzaminów kwalifikacyjnych dla osób ubiegających się o licencję doradcy inwestycyjnego. W ramach jej prac przygotowywałem i oceniałem zadania z zakresu matematyki finansowej, statystyki oraz wyceny i zarządzania portfelami instrumentów kapitałowych, dłużnych i pochodnych.

W latach 2012–2014 prowadziłem wykłady i seminaria dla pracowników banków centralnych krajów rozwijających się objętych programem Partnerstwa Wschodniego, w ramach współpracy technicznej Narodowego Banku Polskiego oraz jako wykładowca Toronto Centre.

W latach 2017–2018 na Wydziale Zarządzania Uniwersytetu Warszawskiego prowadziłem zajęcia z matematyki finansowej oraz statystyki matematycznej.

W 2024 r., w ramach „Dni Rzecznika Finansowego”, prowadziłem wykłady dla seniorów (Uniwersytet Trzeciego Wieku) na temat wyzwań współczesnej bankowości i nowych kanałów świadczenia usług finansowych.

W tym samym roku w Instytucie Ekspertyz Ekonomicznych i Finansowych prowadziłem szkolenia dla sędziów i prokuratorów zajmujących się przestępstwami gospodarczymi na temat funkcjonowania banków spółdzielczych oraz ich zrzeszeń i podmiotów powiązanych.

Od 2017 r. prowadzę wykłady i ćwiczenia na Wydziale Ekonomiczno-Socjologicznym Uniwersytetu Łódzkiego z przedmiotów dotyczących zarządzania i nadzoru nad bankami:

- Zarządzanie ryzykiem,
- Ryzyko w bankowości,
- Nadzór nad rynkiem finansowym. Kontrola wewnętrzna w bankach,
- Adekwatność kapitałowa,
- Analiza ryzyka klienta.

Prowadziłem również zajęcia w językach obcych (angielskim oraz niemieckim) z matematyki finansowej w ramach przedmiotów:

- Mathematics in Banking and Finance (Classes with Excel),
- Mathematik in Banken (Unterricht mit Excel).

Prowadziłem ponadto seminarium licencjackie na kierunku Bankowość i finanse cyfrowe. Jestem promotorem 10 i recenzentem 5 prac licencjackich.

Obecnie jestem koordynatorem przedmiotów „Bankowość” oraz „Ryzyko w bankowości” dla studentów I stopnia na kierunkach Finanse i rachunkowość oraz Bankowość i finanse cyfrowe, a także przedmiotu „Zarządzanie ryzykiem” dla studentów II stopnia kierunku Bankowość i finanse cyfrowe.

Od 2025 r. jestem również koordynatorem przedmiotu „Finanse jednostek pozaprzemysłowych” (w zakresie banków) na studiach II stopnia kierunku Biegły rewident i audyt finansowy, prowadzonym na Wydziale Zarządzania Uniwersytetu Łódzkiego. Kierunek ten przygotowuje do pełnienia funkcji kierowniczych w przedsiębiorstwach w zakresie zarządzania finansami, rachunkowości i controllingu oraz wykonywania zawodu biegłego rewidenta.

Andrzej R. Stopański

Literatura wykorzystana w autoreferacie

- Agamben, G. (2003). *Stato di eccezione*. Bollati Boringhieri (tłum. pol.: *Stan wyjątkowy*, przeł. M. Surma-Gawłowska, Korporacja Ha!art, 2009).
- Ajzen, I. (1985). From intentions to actions: A theory of planned behavior. In J. Kuhn, & J. Beckman (Eds.). *Action-control: From cognition to behavior* (s. 11–39). Springer.
- Ajzen, I. (1988). *Attitudes, personality, and behavior*. Dorsey Press. ISBN:978-0-256-06935-8
- Akerlof, G. A. (1970). 4. The market for 'lemons': quality uncertainty and the market mechanism. *Market Failure or Success*, 66, 488–500.
- Arda, A., Dobler, M. C. (2022). *The role for deposit insurance funds in dealing with failing banks in the European Union*. IMF Working Paper No. WP/22/2. International Monetary Fund.
- Asimakopoulou, I. G. (2019). *Making retail banks resolvable*. European Banking Institute Working Paper Series. https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3471187
- Avgouleas, E., Goodhart, C. (2015). Critical reflections on bank bail-ins. *Journal of Financial Regulation*, 1(1), 3–29. <https://doi.org/10.1093/jfr/fju009>
- Bentham, J. (1958). *Wprowadzenie do zasad moralności i prawodawstwa*, przeł. B. Nawroczyński. Państwowe Wydawnictwo Naukowe.
- Binder, J. H. (2020). Proportionality at the resolution stage: Calibration of resolution measures and the public interest test. *European Business Organization Law Review*, 21(2), 453–474. <https://doi.org/10.1007/s40804-019-00143-1>
- Binder, J. H., Singh, D. (red.). (2016). *Bank Resolution: The European Regime*. Oxford University Press.
- Boccuzzi, G. (2022). How to Manage the Crises? W: *Banking Crises in Italy* (s. 149–165). Palgrave Macmillan. https://doi.org/10.1007/978-3-031-01344-7_8
- Boccuzzi, G., De Lisa, R. (2017). Does bail-in definitely rule out bailout? *Journal of Financial Management, Markets and Institutions*, 5(1), 93–110.
- Bodellini, M. (2022). *International Bank Crisis Management: A Transatlantic Perspective*. Bloomsbury Publishing.
- Camdessus, M. (1999). A Global Public Good, W: P. B. Kenen, A. K. Swoboda (red.). *Reforming the International Monetary and Financial System* (s. 9–18). International Monetary Fund.
- Chybiński, R. (2024). *Bank zagrożony upadłością. Regulacje, procedury i instytucje w polskim prawie*. Wydawnictwo Uniwersytetu Opolskiego.
- Concato, J., Peduzzi, P., Holford, T. R., Feinstein, A. R. (1995). Importance of Events per Independent Variable in Proportional Hazards Analysis. I. Background, Goals, and General Strategy. *Journal of Clinical Epidemiology*, 48(12), 1495–1501.
- Crockett, A. (1997). Why is financial stability a goal of public policy? *Economic Review – Federal Reserve Bank of Kansas City*, 82, 5–22.
- Dorociak, M. (2022). Interes publiczny w przymusowej restrukturyzacji. *Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny*, 84(1), 69–82.
- Firth, D. (1993). Bias Reduction of Maximum Likelihood Estimates. *Biometrika*, 80(1), 27–38. <https://doi.org/10.1093/biomet/80.1.27>
- Garicano, L. (2020). *Two proposals to resurrect the banking union: The safe portfolio approach and SRB+*. CEPR Policy Insight No. 108. Centre for Economic Policy Research.

- Gelpern, A., Veron, N. (2019). *An Effective Regime for Non-viable Banks: US Experience and Considerations for EU Reform*. European Parliament Economic Governance Support Unit. [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2019/624432/IPOL_STU\(2019\)624432_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2019/624432/IPOL_STU(2019)624432_EN.pdf) [dostęp 20.04.2023].
- Gleeson, S., Guynn, R. (2016). *Bank Resolution and Crisis Management*. Oxford University Press.
- Hellwig, M. F. (2018). *Valuation reports in the context of banking resolution: What are the challenges?* MPI Collective Goods Discussion Paper No. 2018/6. <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3209192>
- Iwanicz-Drozdowska, M., Kurowski, Ł., Witkowski, B. (2023). Resolution and Depositors' Trust Empirical Analysis of Three Resolution Cases in Poland. *Qualitative Research in Financial Markets*, 239–265. <https://doi.org/10.1108/QRFM-06-2022-0113>
- Kozińska, M. (2018). *Przymusowa restrukturyzacja banków w Unii Europejskiej*. CeDeWu.
- Kurkliński, L., Sz wajkowski, A. (2021). *Koncepcja resolution w sektorze bankowym: analiza porównawcza: Unia Europejska – USA – Hongkong na tle polskich doświadczeń*. Oficyna Wydawnicza SGH.
- Lastra, R. M., Russo, C. A., Bodellini M. (2019). *Stock Take of the SRB's Activities over the Past Years: What To Improve and Focus on?* European Parliament Study. Economic Governance Support Unit (EGOV) Directorate-General for Internal Policies of the Union.
- Leitgöb, H. (2013). *The Problem of Modeling Rare Events in ML-based Logistic Regression*. European Survey Research Association. https://www.europeansurveyresearch.org/conf/uploads/494/678/167/PresentationLeitg_b.pdf [dostęp 31.01.2024].
- Leitgöb, H. (2020). *Analysis of Rare Events*, red. P. Atkinson, S. Delamont, A. Cernat, J. W. Sakshaug, R. A. Williams (red.). SAGE Publications Ltd. <https://doi.org/10.4135/9781526421036863804>
- Mann, H. B., Whitney, D. R. (1947). On a Test of Whether One of Two Random Variables Is Stochastically Larger Than the Other. *Annals of Mathematical Statistics*, 18, 50–60.
- Marcinkowska, M. (2011). Ochrona klientów banków poprzez informację. *Acta Universitatis Lodzensis. Folia Oeconomica*, 247, 5–19.
- Martino, E. (2020). The bail-in beyond unpredictability: Creditors' incentives and market discipline. *European Business Organization Law Review*, 21, 789–828. <https://doi.org/10.1007/s40804-020-00188-7>
- Merler, S. (2017). *Critical Functions and Public Interest in Banking Services: Need for Clarification?* Economic Governance Support Unit, Directorate-General for Internal Policies of the Union, PE 614.479. [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2017/614479/IPOL_IDA\(2017\)614479_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2017/614479/IPOL_IDA(2017)614479_EN.pdf) [dostęp 20.04.2023].
- Merler, S. (2018). *Bank Liquidation in the European Union: Clarification Needed*. Bruegel Policy Contribution No. 2018/01. Bruegel.
- Miklaszewska, E. (2017). The application of bail-in tool in a bank resolution framework: The evidence from the Italian local and regional banks. *Bezpieczny Bank*, 4(69), 168–182. <https://doi.org/10.26354/bb.7.4.69.2017>
- Molyneux, P., Upreti, V., & Zhou, T. (2023). Depositor market discipline: New evidence from selling failed banks. *International Review of Financial Analysis*, 89, 102767.
- Nicolaides, P. (2022). State Aid After the Banking Union: Serious Disturbance and Public Interest. *Journal of Bank Regulations*, 23, 79–90. <https://doi.org/10.1057/s41261-021-00173-1>

- North, D. C. (1990). *Institutions, Institutional Change and Economic Performance*. Cambridge University Press.
- Ogundimu, E. O. (2019). Prediction of Default Probability By Using Statistical Models for Rare Events. *Journal of the Royal Statistical Society. Series A: Statistics in Society*, 182(4), 1143–1162. <https://doi.org/10.1111/rssa.12467>
- Pareto, V. (1906). *Manual of Political Economy* (przeł. A. S. Schwier). Augustus M. Kelley Publ.
- Pearson, K. (1895). Note On Regression and Inheritance in the Case of Two Parents. *Proceedings of the Royal Society of London*, 58(347–352), 240–242.
- Peduzzi, P., Concato, J., Kemper, E., Holford, T. R., Feinstein, A. R. (1996). A Simulation Study of the Number of Events per Variable in Logistic Regression Analysis. *Journal of Clinical Epidemiology*, 49(12), 1373–1379.
- Peihani, M. (2023). Resolution of small and medium-sized deposit-taking institutions: Back to basics? *American Business Law Journal*, 60(2), 419–475.
- Rainey, C., McCaskey, K. (2021). Estimating Logit Models with Small Samples. *Political Science Research and Methods*, 9(3), 549–564.
- Restoy, F. (2018). *Bail-in in the new bank resolution framework: Is there an issue with the middle class?* Paper presented at the IADI-ERC International Conference on Resolution and Deposit Guarantee Schemes in Europe.
- Restoy, F., Vrbaski, R., Walters, R. (2020). Bank Failure Management in the European Banking Union: What's Wrong and How to Fix It. *FSI Occasional Papers* No. 15, July. <https://www.bis.org/fsi/fsipapers15.htm> [dostęp 20.04.2023].
- Rousseau, J.-J. (1966). *Umowa społeczna*. Państwowe Wydawnictwo Naukowe.
- Schillig, M. (2021). EU bank insolvency law harmonisation: What next? *International Insolvency Review*, 30, 239–266. <https://doi.org/10.1002/iir.1413>
- Schmitt, C. (1922). *Politische Theologie*. Duncker & Humblot (tłum. pol.: *Teologia polityczna i inne pisma*, wybór, przeł. i wstęp M. A. Cichocki, Wydawnictwo Aletheia, 2012).
- Sheskin, D. J. (2003). *Handbook of Parametric and Nonparametric Statistical Procedures*. Chapman and Hall/CRC.
- Smeden, M., van, Groot, J. A., de, Moons, K. G., Collins, G. S., Altman, D. G., Eijkemans, M. J., Reitsma, J. B. (2016). No Rationale for 1 Variable Per 10 Events Criterion for Binary Logistic Regression Analysis. *BMC Medical Research Methodology*, 16, 1–12.
- Smeden, M., van, Moons, K. G., Groot, J. A., de, Collins, G. S., Altman, D. G., Eijkemans, M. J., Reitsma, J. B. (2019). Sample Size for Binary Logistic Prediction Models: Beyond Events per Variable Criteria. *Statistical Methods in Medical Research*, 28(8), 2455–2474. <https://doi.org/10.1177/0962280218784726>
- Spence, M. (1973). Job market signaling. *Quarterly Journal of Economics*, 87, 355–374.
- Stiglitz, J. E. (2002). Information and the Change in the Paradigm in Economics. *American Economic Review*, 92(3), 460–501.
- Szczeńsiak, P. (2018). *Środki przymusowej restrukturyzacji banku*, Wydawnictwo C.H. Beck.
- Tornese, E. (2021). *Proposals and Experiences from EU Countries Discussion*. Workshop and Conferences No. 24. Bank of Italy, Economic Research and International Relations Area.
- Vauplane, H., de (2012). Procedural Aspects of the Bail-in Mechanism: Conflict Between Public and Private Interests. *Butterworths Journal of International Banking and Financial Law*, October, 572–575.
- Ventoruzzo, M., Sandrelli, G. (2020). O tell me the truth about bail-in: Theory and practice. *The Journal of Business, Entrepreneurship & the Law*, 13, 189–316.

- Vittinghoff, E., McCulloch, C. E. (2007). Relaxing the Rule of Ten Events per Variable in Logistic and Cox Regression. *American Journal of Epidemiology*, 165(6), 710–718. <https://doi.org/10.1093/aje/kwk052>
- White, Ph., Yorulmazer, T. (2014). Bank Resolution Concepts, Trade-offs, and Changes in Practices. *Economic Policy Review*, 20(2), 153–173. <https://www.newyorkfed.org/medialibrary/media/research/epr/2014/1412whit.pdf> [dostęp 20.04.2023].
- Wyss, M. Ph. (2001). *Öffentliche Interessen – Interessen der Öffentlichkeit? Das öffentliche Interesse im schweizerischen Staats- und Verwaltungsrecht*. Stämpfli Verlag.
- Yule, G. U. (1912). On the Methods of Measuring Association Between Two Attributes. *The Journal of the Royal Statistical Society*, 75(6), 579–652.
- Zorn, C. (2005). A Solution to Separation in Binary Response Models. *Political Analysis*, 13(2), 157–170.

